Oikeustapauskokoelma

UNIONIN YLEISEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (laajennettu toinen jaosto)

13 päivänä joulukuuta 2017*

Talous- ja rahapolitiikka - Luottolaitosten vakavaraisuusvalvonta - Asetuksen (EU) N:o 1024/2013 4 artiklan 3 kohta - Vakavaraisuuden konsolidoitu valvonta - Valvottava ryhmittymä - Keskuslaitokseen pysyvästi liittyneet laitokset - Asetuksen (EU) N:o 468/2014 2 artiklan 21 kohdan c alakohta - Asetuksen (EU) N:o 575/2013 10 artikla - Pääomavaatimukset - Asetuksen N:o 1024/2013 16 artiklan 1 kohdan c alakohta ja 2 kohdan a alakohta

Asiassa T-712/15,

Crédit mutuel Arkéa, kotipaikka Relecq Kerhuon (Ranska), edustajinaan asianajajat H. Savoie ja P. Mele,

kantajana,

vastaan

Euroopan keskuspankki (EKP), asiamiehinään K. Lackhoff, R. Bax ja C. Olivier, avustajinaan asianajajat D. Martin, M. Pittie ja M. Françon,

vastaajana,

jota tukee

Euroopan komissio, asiamiehinään V. Di Bucci ja K.-P. Wojcik,

väliintulijana,

jossa on kyse SEUT 263 artiklaan perustuvasta kanteesta, jossa vaaditaan kumoamaan 5.10.2015 tehty Euroopan keskuspankin päätös ECB/SSM/2015 – 9695000CG 7B8NLR5984/28, jolla vahvistettiin Groupe Crédit Mutueliin sovellettavat vakavaraisuusvaatimukset,

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (laajennettu toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Prek (esittelevä tuomari) sekä tuomarit E. Buttigieg, F. Schalin, B. Berke ja M. J. Costeira,

kirjaaja: hallintovirkamies S. Spyropoulos,

ottaen huomioon asian käsittelyn kirjallisessa vaiheessa ja 6.6.2017 pidetyssä istunnossa esitetyn,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

tuomion

I Asian tausta

1 Crédit Mutuel on hajautettu pankkikonserni, joka koostuu Crédit Mutuelin osuustoiminnallisten paikallispankkien verkostosta. Jokaisen paikallispankin on kuuluttava aluepankkiin, ja jokaisen aluepankin on kuuluttava valtakunnalliseen Confédération nationale du Crédit Mutueliin (Crédit Mutuelin pankkien yhdistys, jäljempänä CNCM), joka on Ranskan rahataloutta ja rahoitusmarkkinoita koskevan lain (code monétaire et financier, jäljempänä rahatalous- ja rahoitusmarkkinalaki) L.511–30 ja L.511–31 §:n mukainen verkoston keskuslaitos. Lisäksi Crédit Mutueliin kuuluu kansallinen keskuskassa (Caisse centrale du Crédit Mutuel, jäljempänä keskuskassa), verkoston jäsenpankkien omistama osuustoiminnallinen vaihtuvapääomainen osakeyhtiö, jolla on lupa toimia luottolaitoksena.

2 Kantajana oleva Crédit mutuel Arkéa on osuustoiminnallinen vaihtuvapääomainen osakeyhtiö, jolla on lupa toimia luottolaitoksena. Se perustettiin vuonna 2002 yhdistämällä useita Crédit Mutuelin aluepankkeja. Muut aluepankit järjestäytyivät CM11–CIC-ryhmittymäksi, ja loput pysyivät itsenäisinä.

3 Kantaja väitti 19.9.2014 päivätyllä kirjeellä Euroopan keskuspankille (jäljempänä EKP) toimittamassaan selvityksessä, ettei sitä voida asettaa EKP:n vakavaraisuusvalvontaan CNCM:n välityksellä. EKP ilmoitti 10.11.2014 päivätyllä kirjeellä saattavansa tämän kysymyksen Ranskan toimivaltaisten viranomaisten käsiteltäväksi.

4 EKP toimitti 19.12.2014 CNCM:lle luonnoksen päätökseksi, jossa vahvistetaan Groupe Crédit Mutueliin sovellettavat vakavaraisuusvaatimukset, pyysi sitä huolehtimaan, että luonnos toimitetaan Groupe Crédit Mutueliin kuuluville eri yhteisöille, ja ilmoitti määräajan, johon mennessä näiden olisi esitettävä siitä huomautuksensa. Kantaja toimitti 16.1.2015 huomautuksensa EKP:lle. CNCM ilmaisi 30.1.2015 näkemyksensä kantajan esittämistä huomautuksista.

5 EKP toimitti 19.2.2015 CNCM:lle tarkistetun luonnoksen päätökseksi, jossa vahvistetaan Groupe Crédit Mutueliin ja siihen kuuluviin eri laitoksiin sovellettavat vakavaraisuusvaatimukset, pyysi sitä huolehtimaan, että tarkistettu luonnos toimitetaan viimeksi mainituille, ja ilmoitti määräajan, johon mennessä näiden olisi esitettävä siitä huomautuksensa. Kantaja esitti huomautuksensa 27.3.2015.

6 EKP teki 17.6.2015 päätöksen, jossa vahvistettiin Groupe Crédit Mutueliin sovellettavat vakavaraisuusvaatimukset ja jossa se ilmoitti olevansa CNCM:n vakavaraisuuden konsolidoidusta valvonnasta vastaava viranomainen ja kyseisessä päätöksessä lueteltujen yhteisöjen, joiden joukossa mainittiin kantajan nimi, valvonnasta vastaava toimivaltainen viranomainen (päätöksen johdanto-osan ensimmäinen perustelukappale). Päätöksen 2 artiklan 1 kohdassa täsmennettiin, että CNCM:n tehtävänä oli valvoa, että Groupe Crédit Mutuel täyttää pysyvästi liitteessä I mainitut vaatimukset. Päätöksen 2 artiklan 3 kohdasta ilmeni, että kantajan edellytettiin täyttävän pysyvästi liitteessä II–2 mainitut vaatimukset, joiden perusteella siltä vaadittavan ensisijaiseen pääomaan (T1) sisältyvän ydinpääoman (CET1) osuudeksi (jäljempänä ydinpääomavaatimus (CET1)) asetettiin 11 prosenttia.

7 Kantaja pyysi 17.7.2015 kyseisen päätöksen uudelleenkäsittelyä luottolaitosten vakavaraisuusvalvontaan liittyvää politiikkaa koskevien erityistehtävien antamisesta Euroopan keskuspankille 15.10.2013 annetun neuvoston asetuksen (EU) N:o 1024/2013 (EUVL 2013, L 287, s. 63; jäljempänä perusasetus) 24 artiklan, luettuna yhdessä oikaisulautakunnan perustamisesta ja sen toimintasäännöistä 14.4.2014 annetun Euroopan keskuspankin päätöksen 2014/360/EU (EUVL 2014, L 175, s. 47) 7 artiklan kanssa, mukaisesti. Oikaisulautakunnassa pidettiin suullinen käsittely 31.8.2015.

8 Oikaisulautakunta antoi 14.9.2015 lausunnon, jossa EKP:n päätös todettiin lainmukaiseksi. Lausunnossa lähinnä todettiin, että kantajan 17.6.2015 tehtyä päätöstä vastaan esittämät väitteet voitiin jakaa kolmeen ryhmään sen mukaan, kyseenalaistettiinko niissä Groupe Crédit Mutuelin konsolidoidun valvonnan järjestäminen CNCM:n välityksellä, koska tämä ei ole luottolaitos (ensimmäinen väite), väitettiinkö niissä, ettei Groupe Crédit Mutuel muodosta ryhmittymää (toinen väite), vai kyseenalaistettiinko niissä EKP:n päätös korottaa Groupe Crédit Mutuelin ydinpääomavaatimus (CET1) 8 prosentista 11 prosenttiin (kolmas väite).

9 Ensimmäisestä väitteestä oikaisulautakunta ensinnäkin muistutti, että EKP oli 1.9.2014 tekemässään päätöksessä katsonut, että Groupe Crédit Mutuel oli merkittävä valvottava ryhmittymä, ja tässä yhteydessä todennut, että kantaja oli tähän ryhmittymään kuuluva yhteisö ja että ryhmittymän korkeimmalla konsolidointitasolla oli CNCM. Toiseksi oikaisulautakunta huomautti, ettei kehyksen perustamisesta YVM:n puitteissa tehtävälle yhteistyölle EKP:n ja kansallisten toimivaltaisten viranomaisten välillä sekä kansallisten nimettyjen viranomaisten kanssa 16.4.2014 annetun Euroopan keskuspankin asetuksen (EU) N:o 468/2014 (YVM-kehysasetus) (EUVL 2014, L 141, s. 1; jäljempänä YVM-kehysasetus) 2 artiklan 21 kohdan c alakohdassa ja luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvaatimuksista ja asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta 26.6.2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 (EUVL 2013, L 176, s. 1) 10 artiklassa tarkoitettua keskuslaitoksen käsitettä ole määritelty unionin oikeudessa ja ettei keskuslaitoksen täydy olla luottolaitos, ja viittasi tämän tulkinnan tueksi Euroopan pankkivalvojien komitean (CEBS) 18.11.2010 antamiin suuntaviivoihin (jäljempänä CEBS:n suuntaviivat) ja perusasetuksen 4 artiklan 1 kohdan g alakohtaan. Kolmanneksi oikaisulautakunta huomautti, ettei EKP:llä tarvitse välttämättä olla ryhmittymän emoyhtiöön nähden täyttä valvonta- tai rankaisuvaltaa voidakseen valvoa sen vakavaraisuutta konsolidoidusti. Neljänneksi oikaisulautakunta muistutti, että Ranskan toimivaltainen viranomainen eli vakavaraisuusvalvonta- ja kriisinratkaisuviranomainen (ACPR) valvoi Groupe Crédit Mutuelin vakavaraisuutta konsolidoidusti CNCM:n välityksellä ennen tämän toimivallan siirtämistä EKP:lle.

10 Toisesta väitteestä oikaisulautakunta totesi Groupe Crédit Mutuelin täyttävän asetuksen N:o 575/2013 10 artiklan 1 kohdassa, johon YVM-kehysasetuksen 2 artiklan 21 kohdan c alakohdassa viitataan, määritellyt edellytykset. Ensinnäkin oikaisulautakunta katsoi, ettei se, että CNCM on muodoltaan yhdistys, estä sitä olemasta yhteisvastuussa siihen liittyneiden laitosten kanssa. Toiseksi se totesi, että kaikki Groupe Crédit Mutuelin tilinpäätökset laaditaan konsolidoidusti. Kolmanneksi se totesi, että EKP on aivan oikein katsonut, että CNCM:llä on valtuudet antaa ohjeistusta siihen liittyneiden laitosten johdolle.

11 Kolmannesta väitteestä oikaisulautakunta totesi, ettei EKP ollut tehnyt kantajalle asetetun ydinpääomavaatimuksen (CET1) määrästä esittämissään arvioinneissa ilmeistä arviointivirhettä eivätkä ne olleet suhteettomia. Tässä yhteydessä se huomautti kantajan ja CNCM:n välisten jatkuvien erimielisyyksien viittaavan hallinto-ongelmiin, joista voisi aiheutua lisäriskejä.

12 EKP teki 5.10.2015 päätöksen ECB/SSM/2015 – 9695000CG 7B84NLR5984/28 (jäljempänä riidanalainen päätös), jossa vahvistettiin Groupe Crédit Mutueliin sovellettavat vakavaraisuusvaatimukset ja jolla perusasetuksen 24 artiklan 7 kohdan mukaisesti kumottiin 17.6.2015 tehty päätös ja korvattiin se päätöksellä, joka on sisällöltään identtinen. Riidanalainen päätös kumottiin 4.12.2015 tehdyllä EKP:n päätöksellä ECB/SSM/2015 – 9695000CG 7B84NLR5984/40, jossa vahvistettiin Crédit Mutueliin ja sen muodostaviin yhteisöihin sovellettavat uudet vakavaraisuusvaatimukset.

13 Kantaja nosti unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 3.2.2016 jättämällään kannekirjelmällä kanteen, jossa vaadittiin 4.12.2015 tehdyn päätöksen kumoamista.

II Menettely ja asianosaisten vaatimukset

14 Kantaja nosti nyt käsiteltävän kanteen unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 3.12.2015 toimittamallaan kannekirjelmällä.

15 Euroopan komissio pyysi unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 21.3.2016 toimittamallaan kirjelmällä saada osallistua asian käsittelyyn tukeakseen EKP:n vaatimuksia.

16 Unionin yleisen tuomioistuimen neljännen jaoston puheenjohtaja hyväksyi 20.4.2016 tekemällään päätöksellä komission väliintulijaksi tukemaan EKP:n vaatimuksia.

17 Komissio jätti väliintulokirjelmänsä 1.6.2016.

18 Kun unionin yleisen tuomioistuimen jaostojen kokoonpanoa muutettiin, esittelevä tuomari nimettiin toiseen jaostoon, jolle asia näin ollen siirrettiin.

19 EKP:tä pyydettiin 3.4.2017 unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 89 artiklan mukaisena prosessinjohtotoimena toimittamaan unionin yleiselle tuomioistuimelle useita asiakirjoja. EKP vastasi tähän pyyntöön määräajassa.

20 Unionin yleinen tuomioistuin päätti toisen jaoston ehdotuksesta siirtää asian työjärjestyksensä 28 artiklan nojalla laajennetulle ratkaisukokoonpanolle.

21 Unionin yleinen tuomioistuin (laajennettu toinen jaosto) päätti esittelevän tuomarin ehdotuksesta aloittaa asian käsittelyn suullisen vaiheen.

22 Asianosaisten suulliset lausumat ja niiden unionin yleisen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin antamat vastaukset kuultiin 6.6.2017 pidetyssä istunnossa. Istunnon lopuksi unionin yleinen tuomioistuin päätti olla päättämättä suullista käsittelyä ja pyysi EKP:tä vastaamaan kirjallisesti sille osoitettuun kysymykseen, mistä tehtiin merkintä istunnon pöytäkirjaan. EKP vastasi tähän pyyntöön määräajassa.

23 Asian käsittelyn suullinen vaihe päätettiin 10.7.2017.

24 Kantaja vaatii unionin yleistä tuomioistuinta kumoamaan riidanalaisen päätöksen.

25 EKP ja komissio vaativat, että unionin yleinen tuomioistuin

– hylkää kanteen

– velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

III Oikeudellinen arviointi

A Kanteen tutkittavaksi ottaminen

26 EKP väittää unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 130 artiklan mukaista muodollista oikeudenkäyntiväitettä esittämättä, ettei kannetta voida ottaa tutkittavaksi. Tästä se ensinnäkin huomauttaa, että käsiteltävän kanteen nostamiseen antoi valtuutuksen kantajan hallituksen puheenjohtaja, jolla ei Ranskan oikeuden mukaan ole kelpoisuutta edustaa kantajaa. Toiseksi EKP

väittää, ettei kantajalla ole asiavaltuutta kanteen nostamiseen riidanalaisesta päätöksestä sen 2 artiklan 3 kohtaa ja liitettä II–2 lukuun ottamatta. Kolmanneksi se kiistää, että kantajalla olisi yleensäkään oikeussuojan tarvetta.

27 Kantaja vaatii, että EKP:n esittämät oikeudenkäyntiväitteet hylätään.

1. Kantajan asianajajilleen antaman valtuutuksen sääntöjenmukaisuus

28 EKP huomauttaa, että kantajan asianajajien alkuperäisen valtuutuksen antoi sen hallituksen puheenjohtaja, vaikka Ranskan rahatalous- ja rahoitusmarkkinalain L.225–51–1 ja L.225–56 §:n tulkintaa koskevista kansallisten tuomioistuinten tuomioista ilmenee, ettei hallituksen puheenjohtajalla ole kelpoisuutta edustaa osakeyhtiötä tuomioistuimessa vaan tämä kelpoisuus on yksin pääjohtajalla, paitsi jos kumpaakin tehtävää hoitaa sama henkilö.

29 Unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 51 artiklan 3 kohdan mukaan asianajajan, jonka edustama asianosainen on yksityisoikeudellinen oikeushenkilö, on jätettävä kirjaamoon tämän antama valtakirja. Jos valtakirjaa ei ole jätetty, kirjaaja asettaa kyseessä olevalle asianosaiselle työjärjestyksen 51 artiklan 4 kohdan mukaisesti kohtuullisen määräajan, jossa se on toimitettava.

30 Työjärjestyksen 51 artiklan 4 kohtaa on tulkittava siten, että valtuutuksen puuttuminen kannetta jätettäessä voidaan korjata esittämällä myöhemmin mikä tahansa tällaisen valtuutuksen vahvistava asiakirja (ks. vastaavasti tuomio 4.2.2015, KSR v. SMHV – Lampenwelt (Moon), T-374/13, EU:T:2015:69, 12 ja 13 kohta; ks. myös vastaavasti unionin tuomioistuimen työjärjestyksen osalta tuomio 19.6.2014, Commune de Millau ja SEMEA v. komissio, C-531/12 P, EU:C:2014:2008, 33 ja 34 kohta).

31 Käsiteltävässä asiassa kantajan asianajajat toimittivat pyynnöstä unionin yleiselle tuomioistuimelle yhtiön edustamiseen kelpoisen henkilön eli pääjohtajan laatiman asiakirjan, jossa vahvistettiin sen tahtovan, että kanne viedään päätökseen.

32 Kannetta ei näin ollen voida jättää tutkimatta sillä perusteella, ettei valtuutus ole sääntöjenmukainen.

2. Kantajan asiavaltuus kanteen nostamiseen riidanalaisen päätöksen 2 artiklan 1 kohdasta ja liitteestä I

33 EKP lähinnä väittää, että kantajalla on oikeus nostaa kanne ainoastaan sitä koskevista riidanalaisen päätöksen osista eli 2 artiklan 3 kohdasta ja liitteestä II–2.

34 Tästä on huomautettava, että vaikka riidanalainen päätös on laadittu yhden ainoan päätöksen muodossa, sen on katsottava muodostuvan useista yksittäispäätöksistä (ks. vastaavasti tuomio 15.10.2002, Limburgse Vinyl Maatschappij ym. v. komissio, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P–C-252/99 P ja C-254/99 P, EU:C:2002:582, 100 kohta), joissa asetetaan vakavaraisuusvaatimuksia kullekin sen 2 artiklassa mainitulle laitokselle. Lisäksi on todettava, että vaikka riidanalainen päätös on sen 6 artiklan mukaan osoitettu CNCM:lle, tämä velvoitetaan riidanalaisen päätöksen 3 artiklan 1 kohdassa antamaan sen päätösosa ja asiaankuuluva liite tiedoksi jokaisen 2 artiklassa luetellun laitoksen hallintoelimelle ja riidanalaisen päätöksen 3 artiklan 2 kohdassa ilmoittamaan EKP:lle päivämäärät, joina mainitut tiedoksiannot on tehty.

35 Koska riidanalaisen päätöksen 2 artiklan 1 kohdassa täsmennetään, että ”[CNCM:n] tehtävä on valvoa, että Groupe Crédit Mutuel täyttää pysyvästi liitteessä I mainitut vaatimukset”, on pääteltävä, että tämä säännös on osoitettu SEUT 263 artiklassa tarkoitetulla tavalla ainoastaan CNCM:lle.

36 Kantajalla on siten oikeus riitauttaa riidanalaisen päätöksen 2 artiklan 1 kohta ja liite I, johon siinä viitataan, ainoastaan, jos nämä riidanalaisen päätöksen osat koskevat sitä suoraan ja erikseen tai jos nämä riidanalaisen päätöksen osat koskevat sitä suoraan ja riidanalainen päätös on sääntelytoimi, joka ei edellytä täytäntöönpanotoimenpiteitä (ks. vastaavasti tuomio 26.9.2014, Royal Scandinavian Casino Århus v. komissio, T-615/11, ei julkaistu, EU:T:2014:838, 25 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

37 Koska sekä riidanalaisen päätöksen johdanto-osan ensimmäisestä perustelukappaleesta että sen 2 ja 3 artiklasta ilmenee, että EKP pitää kantajaa Groupe Crédit Mutueliin kuuluvana yhteisönä, jonka vakavaraisuutta EKP on päättänyt valvoa konsolidoidusti CNCM:n välityksellä, riidanalaisen päätöksen 2 artiklan 1 kohdan ja liitteen I, johon siinä viitataan, on katsottava koskevan kantajaa suoraan ja erikseen siltä osin kuin niissä asetetaan CNCM vastaamaan sen vakavaraisuuden valvonnasta suhteessa EKP:hen.

38 Tästä seuraa väistämättä, että kantajalla on asiavaltuus kanteen nostamiseen paitsi riidanalaisen päätöksen 2 artiklan 3 kohdasta ja liitteestä II–2 myös 2 artiklan 1 kohdasta ja liitteestä I.

3. Kantajan oikeussuojan tarve riidanalaiseen päätökseen nähden

39 Kiistääkseen kantajan oikeussuojan tarpeen EKP huomauttaa ensinnäkin, että riidanalaisen päätöksen oikeusvaikutukset lakkasivat 4.12.2015 eli uuden päätöksen antamispäivänä, toiseksi, että kantajan ydinpääoman (CET1) määrä ylittää sille riidanalaisessa päätöksessä asetetun pääomavaatimuksen, ja lopuksi, ettei kantaja ole koskaan vastustanut ACPR:n Groupe Crédit Mutueliin kohdistamaa konsolidoitua valvontaa.

40 Muistutettakoon, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan tarve saada jokin toimi kumotuksi on olemassa vain, jos toimen kumoamisesta itsestään voi aiheutua oikeusvaikutuksia (ks. vastaavasti tuomio 24.6.1986, AKZO Chemie v. komissio, 53/85, EU:C:1986:256, 21 kohta ja tuomio 25.3.1999, Gencor v. komissio, T-102/96, EU:T:1999:65, 40 kohta).

41 On todettava, ettei riidanalaisen päätöksen kumoaminen 4.12.2015 tehdyllä päätöksellä suinkaan poista kantajalta oikeussuojan tarvetta ensiksi mainittuun nähden.

42 Se, että toimielimen toimi kumotaan, ei nimittäin merkitse sitä, että toimen myönnettäisiin olevan lainvastainen, minkä lisäksi tällainen kumoaminen vaikuttaa kumoamishetkestä alkaen, kun taas kumoamista koskevan tuomion nojalla toimi poistetaan taannehtivin vaikutuksin yhteisön oikeusjärjestyksestä siten, ettei sen katsota koskaan olleen olemassa (tuomio 12.12.2006, Organisation des Modjahedines du peuple d’Iran v. neuvosto, T-228/02, EU:T:2006:384, 35 kohta; tuomio 23.10.2008, People’s Mojahedin Organization of Iran v. neuvosto, T-256/07, EU:T:2008:461, 48 kohta ja tuomio 30.9.2009, Sison v. neuvosto, T-341/07, EU:T:2009:372, 47 ja 48 kohta).

43 Lisäksi kantajalla on edelleen oikeussuojan tarve riidanalaiseen päätökseen nähden, jottei sen kumoamiseksi tehdyn päätöksen mahdollinen kumoaminen johtaisi siihen, että riidanalainen päätös alkaisi uudelleen tuottaa oikeusvaikutuksia. Jos nimittäin 4.12.2015 tehty päätös kumottaisiin, asianosaisten tilanne palautuisi sellaiseksi kuin se oli ennen kyseisen päätöksen voimaantuloa (ks. vastaavasti tuomio 31.3.1971, komissio v. neuvosto, 22/70, EU:C:1971:32, 60 kohta), jolloin siihen sovellettaisiin jälleen riidanalaista päätöstä. Tästä myös seuraa, että kantajalla on intressi vaatia kumoamaan riidanalainen päätös, jossa EKP vahvisti sen ydinpääomaa (CET1) koskevat vähimmäisvaatimuksensa, olipa kantajan ydinpääoman määrä riidanalaisen päätöksen voimassaoloaikana mikä hyvänsä.

44 Koska riidanalaisen päätöksen 2 artiklan 1 kohdasta ja liitteestä I ilmenee, että kantaja kuuluu Groupe Crédit Mutueliin ja että sitä valvotaan CNCM:n välityksellä, vaikka se itse katsoo kuuluvansa EKP:n suoraan vakavaraisuusvalvontaan, kantajalla on oikeussuojan tarve kanteen nostamiseen riidanalaisen päätöksen tästä osasta riippumatta siitä, miten se suhtautui silloin, kun sen vakavaraisuutta valvoi ACPR.

45 Edellä esitetyn perusteella EKP:n esittämät oikeudenkäyntiväitteet on hylättävä.

B Asiakysymys

46 Kantajan kanteensa tueksi esittämät väitteet jakautuvat kolmeen kanneperusteeseen.

47 Vaikka kahdessa ensimmäisessä kanneperusteessa viitataan yleisesti riidanalaiseen päätökseen, niissä esitetyt väitteet koskevat todellisuudessa ainoastaan kyseisen päätöksen 2 artiklan 1 kohdan ja liitteen I, joissa EKP määrää Groupe Crédit Mutuelin vakavaraisuuden konsolidoidusta valvonnasta CNCM:n välityksellä, lainmukaisuutta. Ensimmäisessä kanneperusteessaan kantaja lähinnä väittää, että tämä riidanalaisen päätöksen osa on lainvastainen, koska CNCM ei ole luottolaitos eikä se siten voi kuulua EKP:n vakavaraisuusvalvontaan. Toisessa kanneperusteessaan se väittää EKP:n virheellisesti katsoneen, että Groupe Crédit Mutuel muodostaa vakavaraisuusvalvonnan piiriin kuuluvan ”ryhmittymän”.

48 Kolmannessa kanneperusteessaan kantaja lähinnä riitauttaa sille asetetun 11 prosentin ydinpääomavaatimuksen (CET1), koska tällainen vaatimus ylittää perusasetuksen 16 artiklan 1 kohdan c alakohdan ja 2 kohdan a alakohdan mukaiset lakisääteiset vähimmäisvaatimukset. Vaikka kolmas kanneperuste on kohdistettu riidanalaiseen päätökseen kokonaisuudessaan, sen on todettava koskevan todellisuudessa ainoastaan riidanalaisen päätöksen 2 artiklan 3 kohdan ja liitteen II–2, joissa vahvistetaan kantajaan sovellettavat vakavaraisuusvaatimukset, lainmukaisuutta.

1. Ensimmäinen ja toinen kanneperuste, jotka koskevat riidanalaisen päätöksen 2 artiklan 1 kohdan ja liitteen I lainmukaisuutta

49 Riidanalaisen päätöksen johdanto-osan ensimmäisestä perustelukappaleesta ja 2 artiklan 1 kohdasta ilmenee, että EKP järjesti Groupe Crédit Mutuelin vakavaraisuuden konsolidoidun valvonnan CNCM:n välityksellä antamalla jälkimmäisen tehtäväksi valvoa, että ryhmittymä täyttää pysyvästi kyseisen päätöksen liitteessä I mainitut vaatimukset.

50 Heti aluksi on syytä hylätä EKP:n väite, jonka mukaan nämä kaksi kanneperustetta ovat tehottomia, koska kantaja on myöntänyt olevansa perusasetuksen 6 artiklan 4 kohdassa tarkoitettu merkittävä laitos, joka kuuluu EKP:n suoraan valvontaan. Kahdella ensimmäisellä kanneperusteellaan kantaja nimittäin riitauttaa vakavaraisuusvalvonnan järjestämistavan eli sen järjestämisen CNCM:n välityksellä, koska CNCM on rakenteellinen osa Groupe Crédit Mutueliä.

51 Lisäksi on huomautettava, että vaikka riidanalaisesta päätöksestä eivät nimenomaisesti ilmene syyt, joiden perusteella EKP päätti järjestää Groupe Crédit Mutuelin konsolidoidun valvonnan CNCM:n välityksellä, oikaisulautakunta esitti tähän perustelut, jotka mainittiin edellä tämän tuomion 8–10 kohdassa. Koska oikaisulautakunnan lausunto kuuluu riidanalaisen päätöksen asiayhteyteen ja EKP:n riidanalaisessa päätöksessä omaksuma ratkaisu on sen mukainen, EKP:n on katsottava yhtyneen mainitussa lausunnossa esitettyihin perusteluihin, ja ne voidaan siten ottaa huomioon riidanalaisen päätöksen asiasisältöä arvioitaessa (ks. vastaavasti tuomio 16.5.2017, Landeskreditbank Baden-Württemberg v. EKP, T-122/15, valitus vireillä, EU:T:2017:337, 125–127 kohta).

52 Kahdessa ensimmäisessä kanneperusteessaan kantaja kiistää EKP:n YVM-kehysasetuksen 2 artiklan 21 kohdan c alakohdasta ja asetuksen N:o 575/2013 10 artiklan 1 kohdasta, johon ensiksi mainitussa säännöksessä viitataan, esittämän tulkinnan.

53 YVM-kehysasetuksen 2 artiklan 21 kohdan c alakohdan mukaan ”valvottavalla ryhmittymällä” tarkoitetaan muun muassa ”valvottavia yhteisöjä, joilla kullakin on päätoimipaikka samassa osallistuvassa jäsenvaltiossa, sillä edellytyksellä, että ne ovat pysyvästi liittyneitä keskuslaitokseen, joka valvoo niitä asetuksen – – N:o 575/2013 10 artiklan edellytysten mukaisesti ja on sijoittautunut samaan osallistuvaan jäsenvaltioon”.

54 Asetuksen N:o 575/2013 10 artiklassa, jonka otsikko on ”Pysyvästi keskuslaitokseen liittyneitä luottolaitoksia koskeva vapautus”, säädetään seuraavaa:

”1. Toimivaltaiset viranomaiset voivat kansallisen lainsäädännön mukaisesti vapauttaa kokonaan tai osittain yhden tai useamman luottolaitoksen, joka sijaitsee samassa jäsenvaltiossa ja joka on pysyvästi liittynyt niitä valvovaan ja samaan jäsenvaltioon sijoittautuneeseen keskuslaitokseen, toisen, kolmannen, neljännen, viidennen, kuudennen, seitsemännen ja kahdeksannen osan vaatimuksista, jos seuraavat edellytykset täyttyvät:

a) keskuslaitoksen ja siihen liittyneiden laitosten sitoumukset ovat yhteisvastuullisia tai keskuslaitos takaa siihen liittyneiden laitosten sitoumukset kokonaan;

b) keskuslaitoksen ja kaikkien siihen liittyneiden laitosten vakavaraisuutta ja maksuvalmiutta valvotaan kokonaisuutena näiden laitosten konsolidoitujen tilinpäätösten perusteella;

c) keskuslaitoksen johdolla on valtuudet antaa ohjeistusta siihen liittyneiden laitosten johdolle.”

55 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin oikeuden säännöksen tai määräyksen tulkitsemisessa on otettava huomioon paitsi sen sanamuoto myös asiayhteys ja sillä lainsäädännöllä tavoitellut päämäärät, jonka osa säännös tai määräys on (ks. vastaavasti tuomio 7.6.2005, VEMW ym., C-17/03, EU:C:2005:362, 41 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

56 Ennen kuin tutkitaan kantajan esittämät kaksi ensimmäistä kanneperustetta, käsiteltävän asian olosuhteissa on paikallaan antaa YVM-kehysasetuksen 2 artiklan 21 kohdan c alakohdasta teleologinen ja asiayhteyden mukainen tulkinta.

a) YVM-kehysasetuksen 2 artiklan 21 kohdan c alakohdan teleologinen ja asiayhteyden mukainen tulkinta

57 YVM-kehysasetuksen 2 artiklan 21 kohdan c alakohdan teleologisesta tulkinnasta on ensinnäkin todettava, että kyseisen asetuksen johdanto-osan yhdeksännen perustelukappaleen mukaan sen tavoitteena on kehittää edelleen ja täsmentää yhteistyömenettelyjä, joita perusasetuksessa on luotu EKP:n ja kansallisten toimivaltaisten viranomaisten ja mahdollisesti kansallisten nimettyjen viranomaisten välille yhteisen valvontamekanismin (jäljempänä YVM) puitteissa. YVM-kehysasetuksen 2 artiklan 21 kohdan c alakohdan teleologisessa tulkinnassa on näin ollen otettava huomioon myös perusasetuksen tarkoitus.

58 Tästä on huomautettava, että luottolaitosryhmittymien vakavaraisuuden konsolidoidulla valvonnalla on lähinnä kaksi tavoitetta.

59 Ensimmäisenä tavoitteena on mahdollistaa se, että EKP voi puuttua luottolaitokseen kohdistuviin riskeihin, jotka eivät aiheudu laitoksesta itsestään vaan ryhmittymästä, johon se kuuluu.

60 Perusasetuksen johdanto-osan 26 perustelukappaleessa täsmennetään seuraavaa:

”Luottolaitoksen toiminnan turvallisuuteen ja vakauteen kohdistuvia riskejä voi aiheutua sekä yksittäisten luottolaitosten että pankki- tai finanssiryhmittymien tasolla. Erityiset näitä riskejä vähentävät valvontajärjestelyt ovat tärkeitä luottolaitosten toiminnan turvallisuuden ja vakauden varmistamiseksi. Yksittäisten luottolaitosten valvonnan lisäksi EKP:n tehtäviin olisi kuuluttava valvonta konsolidoidulla tasolla – –.”

61 Luottolaitosryhmittymien vakavaraisuuden konsolidoidun valvonnan toisena tavoitteena on välttää jakamasta tällaisiin ryhmittymiin kuuluvien laitosten vakavaraisuusvalvontaa eri valvontaviranomaisten kesken.

62 Tämä ilmenee ensinnäkin siinä, että perusasetuksen johdanto-osan 38 perustelukappaleen ja 6 artiklan 4 kohdan mukaan luottolaitoksen merkittävyys, jonka perusteella määräytyy, hoitaako EKP vakavaraisuusvalvontaan liittyvät tehtävät yksin vai hoidetaanko ne hajautetusti YVM:n puitteissa (ks. vastaavasti tuomio 16.5.2017, Landeskreditbank Baden-Württemberg v. EKP, T-122/15, valitus vireillä, EU:T:2017:337, 63 kohta), on arvioitava korkeimmalla konsolidointitasolla osallistuvissa jäsenvaltioissa. Tämä tavoite toistetaan YVM-kehysasetuksen 40 artiklan 1 kohdassa ja 2 kohdan a alakohdassa valvottavien ryhmittymien osalta.

63 Sama tavoite ilmenee myös YVM-kehysasetuksen 40 artiklan 2 kohdasta, jossa säädetään, että jos yksi ryhmittymään kuuluvista yhteisöistä kuuluu EKP:n valvontaan, koska se täyttää suoran julkisen rahoitustuen perusteen tai koska se on yksi kolmesta merkittävimmästä luottolaitoksesta jossain osallistuvassa jäsenvaltiossa, valvonta laajennetaan koko ryhmittymään.

64 Edellä esitetystä seuraa, että perusasetuksen tavoitteiden noudattamiseksi on YVM-kehysasetuksen 2 artiklan 21 kohdan c alakohtaa ja asetuksen N:o 575/2013 10 artiklan 1 kohdassa säädettyjä edellytyksiä, joihin siinä viitataan, tulkittaessa otettava huomioon, että lainsäätäjän tarkoituksena oli auttaa EKP:tä saamaan kokonaiskäsitys kaikista mahdollisista luottolaitokseen kohdistuvista riskeistä ja välttää vakavaraisuusvalvonnan jakaminen EKP:n ja kansallisten viranomaisten kesken.

65 Asetuksen N:o 575/2013 10 artiklan 1 kohdan tarkoituksesta on todettava, että tämä asetus koskee nimenomaan luottolaitoksiin sovellettavia vakavaraisuusvaatimuksia. Tältä kannalta tarkasteltuna asetuksen N:o 575/2013 10 artiklan 1 kohdan tavoite ilmenee selvästi sen sanamuodosta. Sillä pyritään antamaan toimivaltaiselle viranomaiselle mahdollisuus vapauttaa kokonaan tai osittain yksi tai useampi luottolaitos, joka sijaitsee samassa jäsenvaltiossa ja joka on pysyvästi liittynyt niitä valvovaan ja samaan jäsenvaltioon sijoittautuneeseen keskuslaitokseen toimivaltaiselle viranomaiselle, tietyistä asetuksessa säädetyistä vaatimuksista. Asetuksen 10 artiklan 2 kohdan nojalla myös keskuslaitos voidaan vapauttaa yksilöllisesti näiden samojen vakavaraisuusvaatimusten soveltamisesta.

66 Käsiteltävässä asiassa asetuksen N:o 575/2013 10 artiklan 1 kohdassa olevia edellytyksiä ei kuitenkaan sovelleta siksi, että voitaisiin kyseisen asetuksen mukaisesti arvioida, onko yksittäinen laitos mahdollista vapauttaa vaatimusten noudattamisesta, vaan niitä sovelletaan, koska YVM-kehysasetuksen 2 artiklan 21 kohdan c alakohdassa tehty viittaus velvoittaa tarkistamaan, onko kyseessä valvottava ryhmittymä.

67 Se, että kyseessä mahdollisesti todetaan olevan YVM-kehysasetuksen 2 artiklan 21 kohdan c alakohdassa tarkoitettu valvottava ryhmittymä, ei kuitenkaan merkitse sitä, että ryhmittymään kuuluviin luottolaitoksiin olisi sovellettava asetuksen N:o 575/2013 10 artiklan 1 kohdassa säädettyä vapautusta, koska toimivaltaisella viranomaisella on oikeus olla myöntämättä yksittäisille laitoksille vapautusta silloinkin, kun asetuksen N:o 575/2013 10 artiklan 1 kohdassa mainitut edellytykset täyttyvät.

68 Sillä, että asetuksen N:o 575/2013 10 artiklan 1 kohdassa säädettyjen edellytysten katsotaan täyttyvän, on nimittäin eri seuraukset sen mukaan, onko sovellettavana YVM-kehysasetuksen 2 artiklan 21 kohdan c alakohta vaiko pelkästään asetuksen N:o 575/2013 10 artiklan 1 kohta. Ensiksi mainitussa tapauksessa niiden täyttyminen tarkoittaa, että ryhmittymää valvoo EKP edellyttäen, että myös YVM-kehysasetuksen 40 artiklassa mainitut perusteet täyttyvät. Jälkimmäisessä tapauksessa ryhmittymään kuuluvaa yksittäistä laitosta ei automaattisesti vapauteta vakavaraisuusvaatimuksista, mutta toimivaltaisella viranomaisella on halutessaan oikeus tehdä niin.

69 EKP on siis perustellusti voinut päätellä asetuksen N:o 575/2013 10 artiklan 1 kohdassa mainittujen edellytysten täyttymisestä, että YVM-kehysasetuksen 2 artiklan 21 kohtaa on sovellettava, ja kohdistaa vakavaraisuusvalvontansa koko ryhmittymään mutta kuitenkin kieltäytyä asetuksessa N:o 575/2013 tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena vapauttamasta ryhmittymään kuuluvia yksittäisiä laitoksia vakavaraisuusvaatimusten noudattamisesta.

70 Edellä esitetystä seuraa, että ainoastaan YVM-kehysasetuksen 2 artiklan 21 kohdan c alakohdan tavoitteet ovat sen tulkinnassa merkityksellisiä, vaikka siihen sisältyykin viittaus YVM-kehysasetuksen 10 artiklan 1 kohtaan.

71 YVM-kehysasetuksen 2 artiklan 21 kohdan c alakohdan asiayhteyden mukaisesta tulkinnasta on toiseksi todettava, että oikaisulautakunta viittasi lausunnossaan useaan kertaan CEBS:n suuntaviivoihin todetakseen, että asetuksen N:o 575/2013 10 artiklan 1 kohdassa mainitut edellytykset täyttyivät. Näin ollen on syytä tutkia, ovatko kyseiset suuntaviivat sellainen YVM-kehysasetuksen 2 artiklan 21 kohdan c alakohdan oikeudelliseen asiayhteyteen liittyvä seikka, jolla voisi olla merkitystä asetuksen N:o 575/2013 10 artiklan 1 kohdassa mainittujen edellytysten, joihin kyseisessä alakohdassa viitataan, tulkinnassa.

72 Muistutettakoon, että CEBS on Euroopan pankkiviranomaisen (EPV) edeltäjä ja että CEBS:n suuntaviivat koskevat luottolaitosten liiketoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta 14.6.2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/48/EY (uudelleenlaadittu teksti) (EUVL 2006, L 177, s. 1) 3 artiklan, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivien 2006/48/EY, 2006/49/EY ja 2007/64/EY muuttamisesta keskuslaitoksiin kuuluvien pankkien, tiettyjen omien varojen erien, suurten riskikeskittymien, valvontajärjestelyjen ja kriisinhallinnan osalta 16.9.2009 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/111/EY (EUVL 2009, L 302, s. 97), tulkintaa. Direktiivin 2006/48 3 artiklassa mainittiin, että ”yksi tai useampi luottolaitos, joka – – sijaitsee samassa jäsenvaltiossa ja joka – – kuuluu pysyvästi niitä valvovaan ja samaan jäsenvaltioon sijoittautuneeseen keskuslaitokseen, voidaan vapauttaa – – edellytyksistä, jos – – kansallisessa lainsäädännössä on säädetty, että – –”. Tämän jälkeen siinä viitattiin nykyään asetuksen N:o 575/2013 10 artiklan 1 kohtaan sisältyviin kolmeen edellytykseen.

73 Lisäksi on huomautettava, että CEBS:n suuntaviivat annettiin lainsäätäjän kehotuksesta, joka ilmenee direktiivin 2009/111 johdanto-osan toisesta perustelukappaleesta. Sen mukaan CEBS:n olisi nimittäin ”annettava ohjeet valvontakäytäntöjen lähentämiseksi [direktiivin 2006/48 3 artiklan osalta]”.

74 Kun otetaan huomioon direktiivin 2006/48 3 artiklassa ja asetuksen N:o 575/2013 10 artiklan 1 kohdassa mainittujen edellytysten sama sanamuoto ja olosuhteet, joissa CEBS:n suuntaviivat annettiin, eli se, että toimivaltainen elin antoi ne lainsäätäjän kehotuksesta, CEBS:n suuntaviivat voidaan ottaa huomioon osana YVM-kehysasetuksen 2 artiklan 21 kohdan c alakohdan oikeudellista asiayhteyttä.

75 Hallintoviranomaisen merkityksellisestä lainsäädännöstä esittämä tulkinta ei kuitenkaan sido unionin tuomioistuinta, joka on SEU 19 artiklan mukaan yksin toimivaltainen tulkitsemaan unionin oikeutta.

76 Lisäksi on korostettava, että antaessaan tämän tulkinnan CEBS otti direktiivin 2006/48 3 artiklan tavoitteista huomioon ainoastaan ne, jotka vastasivat asetuksen N:o 575/2013 10 artiklan tavoitteita, eli sen tavoitteen, että yksittäinen laitos voidaan vapauttaa vakavaraisuusvaatimuksista, jos niitä noudatetaan ryhmittymässä.

77 Edellä tämän tuomion 66–70 kohdassa esitetyistä syistä tässä eivät kuitenkaan ole merkityksellisiä nämä tavoitteet vaan YVM-kehysasetuksen 2 artiklan 21 kohdan c alakohdan tavoitteet, joita ei ole voitu ottaa huomioon CEBS:n suuntaviivoja annettaessa.

78 Vaikka siis CEBS:n suuntaviivat ovatkin seikka, jonka unionin yleinen tuomioistuin voi ottaa tarvittaessa huomioon, niitä ei voida pitää millään tavalla sitovina.

b) Ensimmäinen kanneperuste, jonka mukaan CNCM:llä ei ole luottolaitoksen asemaa

79 Kantajan mukaan sekä perusasetuksesta ja YVM-kehysasetuksesta että asetuksesta N:o 575/2013 ilmenee, että keskuslaitokseen pysyvästi liittyneiden laitosten vakavaraisuuden konsolidoitu valvonta on mahdollista vain, jos keskuslaitoksella on luottolaitoksen asema, mitä CNCM:llä ei ole.

80 EKP vaatii komission tukemana, että tämä kanneperuste hylätään.

81 Aluksi on todettava, että vaikka kantaja huomauttaa kirjelmissään, että SEUT 127 artiklan 6 kohta ja perusasetus koskevat nimenomaan luottolaitosten vakavaraisuusvalvontaa, se ei kuitenkaan esitä YVM-kehysasetuksen 2 artiklan 21 kohdan c alakohdasta mitään lainvastaisuusväitettä, jonka mukaan tämä säännös olisi SEUT 127 artiklan 6 kohdan tai perusasetuksen vastainen, jos sitä olisi tulkittava siten, ettei siinä edellytetä keskuslaitokselta luottolaitoksen asemaa, minkä kantaja vahvisti istunnossa.

82 Näin ollen tämän kanneperusteen osalta riittää, että tarkistetaan, onko YVM-kehysasetuksen 2 artiklan 21 kohdan c alakohdassa tarkoitettua keskuslaitoksen käsitettä tulkittava siten, että sillä on oltava luottolaitoksen asema.

83 Koska YVM-kehysasetuksen 2 artiklan 21 kohdan c alakohdassa viitataan asetuksen N:o 575/2013 10 artiklan 1 kohdassa mainittuihin edellytyksiin, on tutkittava, voidaanko YVM-kehysasetuksen 2 artiklan 21 kohdan c alakohdasta suoraan tai kyseisistä edellytyksistä epäsuorasti päätellä, että keskuslaitoksella on oltava luottolaitoksen asema.

1) Kysymys siitä, voidaanko YVM-kehysasetuksen 2 artiklan 21 kohdan c alakohdasta päätellä, että keskuslaitoksella on oltava luottolaitoksen asema

84 Kantaja lähinnä väittää, että koska SEUT 127 artiklan 6 kohta ja perusasetus koskevat nimenomaan luottolaitosten vakavaraisuusvalvontaa, YVM-kehysasetuksen 2 artiklan 21 kohdan c alakohtaa on tulkittava siten, että siinä edellytetään keskuslaitoksilta luottolaitoksen asemaa. Sen, että vakavaraisuuden konsolidoitu valvonta on mahdotonta sellaisen keskuslaitoksen välityksellä, jolla ei ole tätä asemaa, vahvistaa kantajan mukaan se, ettei EKP:llä ole tällaisessa tapauksessa valvonta- ja rankaisuvaltaa.

85 YVM-kehysasetuksen 2 artiklan 21 kohdan c alakohdasta on edellä tämän tuomion 55 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaisesti annettava sanamuodon mukainen, teleologinen ja asiayhteyden mukainen tulkinta.

86 YVM-kehysasetuksen 2 artiklan 21 kohdan c alakohdan sanamuodon mukaisesta tulkinnasta on ensinnäkin huomautettava, ettei säännöksen sanamuodosta ilmene, että keskuslaitoksella on oltava luottolaitoksen asema, toisin kuin saman asetuksen 2 artiklan 21 kohdan a alakohdassa tarkoitetussa tapauksessa, jossa viitataan nimenomaisesti sellaisen ryhmittymän valvontaan, jonka emoyrityksellä on luottolaitoksen asema.

87 YVM-kehysasetuksen 2 artiklan 21 kohdan c alakohdan teleologisessa tulkinnassa on toiseksi otettava huomioon edellä tämän tuomion 64 kohdassa mainitut tavoitteet.

88 Tässä vaiheessa on kuitenkin riittävää todeta – tarvitsematta tutkia yksityiskohtaisesti asetuksen N:o 575/2013 10 artiklan 1 kohdassa mainittuja edellytyksiä, sillä tämä tutkinta kuuluu toisen kanneperusteen tarkasteluun –, että jos mainitut edellytykset täyttyisivät, tästä seuraisi loogisesti, että keskuslaitokseen liittyneiden laitosten olisi katsottava olevan keskenään riittävän läheisiä, jotta kyseessä voitaisiin todeta olevan ryhmittymä. Erityisesti asetuksen N:o 575/2013 10 artiklan 1 kohdan a alakohdassa edellytetystä yhteisvastuusta voi siinä tapauksessa, että luottolaitos todettaisiin maksukyvyttömäksi, aiheutua riskejä muille samaan keskuslaitokseen liittyneille laitoksille. Perusasetuksen ja YVM-kehysasetuksen tarkoituksen mukaista on siten noudattaa YVM-kehysasetuksen 2 artiklan 21 kohdan c alakohdassa annettua ”valvottavan ryhmittymän” määritelmää riippumatta siitä, onko ryhmittymän keskuslaitoksella luottolaitoksen asema vai ei.

89 Kantajan esittämän analyysin noudattaminen tarkoittaisi, että sellaiseen keskuslaitokseen, jolla ei ole luottolaitoksen asemaa mutta joka täyttää asetuksen N:o 575/2013 10 artiklan 1 kohdassa säädetyt edellytykset, liittyneet eri laitokset kuuluisivat yksilöllisen merkittävyytensä mukaan joko yksin EKP:n valvontaan tai kansallisten toimivaltaisten viranomaisten suoraan valvontaan YVM:n puitteissa, mikä johtaisi vakavaraisuusvalvonnan jakamiseen sekä perusasetuksen että YVM-kehysasetuksen tarkoituksen vastaisesti.

90 YVM-kehysasetuksen 2 artiklan 21 kohdan c alakohdan asiayhteyden mukaisesta tulkinnasta on kolmanneksi todettava, että kantaja aivan perustellusti huomauttaa yhtäältä, että perusasetuksessa annetaan EKP:lle tiettyjä valtuuksia ja myös mahdollisuus määrätä hallinnollisia seuraamuksia, jotka ovat välitön seuraus sille uskotusta valvontatehtävästä, ja toisaalta, ettei käsiteltävän asian kannalta merkityksellisissä perusasetuksen säännöksissä säädetä näiden valtuuksien käyttämisestä suhteessa YVM-kehysasetuksen 2 artiklan 21 kohdan c alakohdassa tarkoitettuihin keskuslaitoksiin.

91 Sekä perusasetuksen tietopyyntöjä koskevassa 10 artiklassa että sen yleisiä tutkimuksia koskevassa 11 artiklassa ja valvontavaltuuksia koskevassa 16 artiklassa viitataan nimittäin EKP:n luottolaitoksiin, rahoitusalan holdingyhtiöihin, sekaholdingyhtiöihin ja rahoitusalan sekaholdingyhtiöihin nähden käyttämiin valtuuksiin. Lisäksi saman asetuksen 18 artiklassa mainitaan mahdollisuus määrätä luottolaitoksille, rahoitusalan holdingyhtiöille ja rahoitusalan sekaholdingyhtiöille seuraamuksia.

92 Tässä on kuitenkin otettava huomioon se, että ryhmittymän vakavaraisuuden konsolidoitu valvonta täydentää mutta ei suinkaan korvaa siihen kuuluvien luottolaitosten yksittäistä valvontaa, kuten perusasetuksen johdanto-osan 38 perustelukappaleen toisessa virkkeessä muistutetaan.

93 Se, ettei EKP voi käyttää näitä valtuuksia sellaiseen keskuslaitokseen nähden, jolla ei ole luottolaitoksen asemaa, ei siten ole esteenä asianmukaiselle vakavaraisuusvalvonnalle, koska EKP pystyy käyttämään niitä kyseiseen keskuslaitokseen liittyneisiin laitoksiin nähden.

94 Edellä esitetyn perusteella YVM-kehysasetuksen 2 artiklan 21 kohdan c alakohtaa ei voida tulkita siten, että siinä suoraan edellytettäisiin, että keskuslaitoksella on luottolaitoksen asema.

2) Kysymys siitä, voidaanko asetuksen N:o 575/2013 10 artiklasta päätellä, että keskuslaitoksella on oltava luottolaitoksen asema

95 Kantajan mukaan asetuksen N:o 575/2013 noudattaminen edellyttää sitä, että keskuslaitoksella on luottolaitoksen asema. Tältä osin se viittaa yhtäältä asetuksen N:o 575/2013 11 artiklan 4 kohtaan ja toisaalta saman asetuksen 10 artiklan 1 kohdan b alakohtaan.

96 Asetuksen N:o 575/2013 11 artiklan 4 kohdassa ensinnäkin täsmennetään, että ”sovellettaessa 10 artiklaa siinä tarkoitetun keskuslaitoksen on täytettävä toisen, kolmannen, neljännen, viidennen, kuudennen, seitsemännen ja kahdeksannen osan vaatimukset keskuslaitoksen ja siihen liittyneiden laitosten muodostaman kokonaisuuden konsolidoidun aseman perusteella”. Säännöksessä mainituista osista toinen koskee omia varoja, kolmas pääomavaatimuksia, neljäs suuria asiakasriskejä, viides siirrettyyn luottoriskiin liittyviä vastuita, kuudes maksuvalmiutta, seitsemäs velkaantuneisuutta ja kahdeksas laitosten tiedonantovelvollisuutta. Kantaja väittää lähinnä, että ainoastaan luottolaitokset pystyvät noudattamaan näitä vaatimuksia.

97 On kuitenkin todettava, ettei tätä väitettä voida hyväksyä, koska se tarkoittaisi asetuksen N:o 575/2013 11 artiklan 4 kohdan noudattamisen asettamista edellytykseksi saman asetuksen 10 artiklan soveltamiselle, mikä olisi ristiriidassa sekä 10 artiklan sananmukaisen tulkinnan että kyseisten kahden säännöksen välisen suhteen kanssa.

98 Asetuksen N:o 575/2013 10 artiklan tekstissä ei ensinnäkään viitata mitenkään saman asetuksen 11 artiklan 4 kohtaan.

99 Toiseksi näiden kahden säännöksen välisen suhteen logiikassa asetuksen N:o 575/2013 11 artiklan 4 kohdan täytäntöönpano on saman asetuksen 10 artiklan soveltamisen seuraus eikä edellytys. Silloin, kun toimivaltainen viranomainen päättää asetuksen N:o 575/2013 10 artiklan perusteella vapauttaa keskuslaitokseen liittyneet yksittäiset laitokset vakavaraisuusvaatimusten noudattamisesta, on nimittäin sovellettava asetuksen N:o 575/2013 11 artiklan 4 kohtaa ja sen mukaisesti edellytettävä, että kyseisen keskuslaitoksen on täytettävä vakavaraisuusvaatimukset keskuslaitoksen ja siihen liittyneiden laitosten muodostaman kokonaisuuden konsolidoidun aseman perusteella.

100 Tästä on muistutettava, ettei käsiteltävä asia koske sellaisen päätöksen asiasisällön tutkimista, jolla keskuslaitokseen liittyneet yksittäiset laitokset vapautettaisiin vakavaraisuusvaatimusten noudattamisesta, vaan sitä, onko kyseessä YVM-kehysasetuksen 2 artiklan 21 kohdan c alakohdassa tarkoitettu ryhmittymä. Viimeksi mainitussa säännöksessä viitataan kuitenkin ainoastaan asetuksen N:o 575/2013 10 artiklaan eikä saman asetuksen 11 artiklan 4 kohtaan.

101 Vaikka keskuslaitoksen mahdolliset vaikeudet noudattaa asetuksen N:o 575/2013 11 artiklan 4 kohdan säännöksiä voivat olla merkityksellinen seikka silloin, kun toimivaltaisen viranomaisen on tehtävä päätös vapautuksen myöntämisestä yksittäiselle laitokselle – mihin sillä on oikeus, vaikka asetuksen N:o 575/2013 10 artiklassa mainitut edellytykset täyttyisivät –, ne eivät vaikuta mitenkään EKP:n tehtävään valvoa ryhmittymää kokonaisuutena.

102 Asetuksen N:o 575/2013 10 artiklan 1 kohdan b alakohdassa mainitusta edellytyksestä on toiseksi todettava, että sen mukaan ”keskuslaitoksen ja kaikkien siihen liittyneiden laitosten vakavaraisuutta ja maksuvalmiutta [on valvottava] kokonaisuutena näiden laitosten konsolidoitujen tilinpäätösten perusteella”.

103 Kysymystä siitä, täyttääkö CNCM tämän edellytyksen, tarkastellaan toisen kanneperusteen toisen osan yhteydessä. Tässä vaiheessa on selvitettävä ainoastaan se, edellyttääkö asetuksen N:o 575/2013 10 artiklan 1 kohdan b alakohdan noudattaminen väistämättä sitä, että keskuslaitoksella on luottolaitoksen asema.

104 Kyseinen edellytys täyttyy kahdella perusteella. Ensimmäinen peruste on, että ryhmittymällä on oltava konsolidoitu tilinpäätös. Toinen on, että ryhmittymään kuuluvien laitosten vakavaraisuutta ja maksuvalmiutta on valvottava kokonaisuutena konsolidoitujen tilinpäätösten perusteella.

105 CEBS:n suuntaviivojen 24 kohdasta ilmenevää kantaa, jonka mukaan vaatimusta ryhmittymän muodostavien laitosten vakavaraisuuden ja maksuvalmiuden valvomisesta kokonaisuutena konsolidoitujen tilinpäätösten perusteella on tarkasteltava nimenomaan varainhoidon valvonnan kannalta, on pidettävä hyväksyttävänä, koska YVM-kehysasetuksen 2 artiklan 21 kohdan c alakohta koskee nimenomaan valvottavien ryhmittymien määritelmää.

106 Samoin CEBS toi suuntaviivoissaan aiheellisesti esille, ettei keskuslaitoksella välttämättä tarvitse olla luottolaitoksen asemaa, koska asetuksen N:o 575/2013 10 artiklan 1 kohdan b alakohdassa nimenomaisesti mainittujen kahden perusteen täyttyminen riittää siihen, että vakavaraisuusvaatimusten noudattamista ryhmittymässä voidaan valvoa.

107 Konsolidoidun tilinpäätöksen olemassaolo nimittäin mahdollistaa kokonaiskäsityksen saamisen keskuslaitoksen ja siihen liittyneiden laitosten muodostaman kokonaisuuden taloudellisesta tilanteesta, ja toimivaltainen viranomainen voi sen perusteella varmistua, että tämän kokonaisuuden vakavaraisuus ja maksuvalmius ovat vakavaraisuusvaatimusten mukaisia, eikä tähän vaikuta mitenkään se, onko keskuslaitoksella luottolaitoksen asema vai ei.

108 Näin ollen on pääteltävä, ettei asetuksen N:o 575/2013 10 artiklan 1 kohdan b alakohdassa sen paremmin kuin 11 artiklan 4 kohdassakaan edellytetä, että keskuslaitoksella on oltava luottolaitoksen asema, jotta YVM-kehysasetuksen 2 artiklan 21 kohdan c alakohtaa voitaisiin soveltaa.

109 Edellä esitetyn perusteella ensimmäinen kanneperuste on hylättävä.

c) Toinen kanneperuste, jonka mukaan kyseessä ei ole YVM-kehysasetuksen 2 artiklan 21 kohdan c alakohdassa ja asetuksen N:o 575/2013 10 artiklassa tarkoitettu valvottava ryhmittymä

110 Toisessa kanneperusteessaan kantaja väittää, ettei Groupe Crédit Mutuel täytä asetuksen N:o 575/2013 10 artiklan 1 kohdassa mainittuja edellytyksiä, joihin YVM-kehysasetuksen 2 artiklan 21 kohdan c alakohdassa viitataan, eikä sitä siten voida pitää kyseisessä säännöksessä tarkoitettuna ”ryhmittymänä”. Tämä kanneperuste voidaan jakaa kolmeen osaan, joista ensimmäinen koskee asetuksen N:o 575/2013 10 artiklan 1 kohdan a alakohdassa, toinen b alakohdassa ja kolmas c alakohdassa mainittujen edellytysten laiminlyöntiä.

1) Toisen kanneperusteen ensimmäinen osa, joka koskee asetuksen N:o 575/2013 10 artiklan 1 kohdan a alakohdan rikkomista

111 Kantaja korostaa aluksi asetuksen N:o 575/2013 6 artiklasta ilmenevän, että luottolaitosten on lähtökohtaisesti täytettävä vakavaraisuusvaatimukset yksittäisinä yrityksinä ja että saman asetuksen 10 artiklassa tarjottu mahdollisuus on luonteeltaan poikkeus, jota sovelletaan ainoastaan tilanteessa, jossa ryhmittymää voidaan pitää yhtenä kokonaisuutena ja jossa vakavaraisuusvaatimusten soveltamisella yksittäisiin laitoksiin ei saataisi mitään lisäarvoa.

112 Kantaja väittää, ettei CNCM:llä ole pääomaa eikä oikeutta pitää pääomaa, jonka turvin se kykenisi tekemään siihen liittyneiden laitosten kanssa yhteisvastuullisia sitoumuksia tai takaamaan niiden sitoumukset, ja että EKP on siten virheellisesti todennut, että asetuksen N:o 575/2013 10 artiklan 1 kohdan a alakohdassa mainittu edellytys täyttyi.

113 Ensinnäkin kantaja lähinnä väittää, että yhteisvastuun ja takauksen käsitteitä voitaisiin tulkita ainoastaan CNCM:n ja siihen liittyneiden laitosten välisiä suhteita sääntelevien Ranskan oikeussääntöjen kannalta. CNCM:llä ja siihen liittyneillä laitoksilla ei kuitenkaan ole mitään Ranskan siviililain (code civil) 1200 §:ssä tarkoitettuja yhteisvastuullisia sitoumuksia luotonantajiinsa nähden. CNCM ei toiseksi ole Ranskan siviililain 2288 §:ssä tarkoitetulla tavalla taannut siihen liittyneiden laitosten sitoumuksia eikä tarjonnut niille 2321 §:ssä tarkoitettuja erillisiä takauksia. Kolmanneksi Ranskan rahatalous- ja rahoitusmarkkinalain L.511–31 §:ää ei voida tulkita siten, että siinä edellytettäisiin CNCM:ltä yhteisvastuuta tai takauksia siihen liittyneiden laitosten hyväksi. Neljänneksi sama pätee CNCM:ään sovellettaviin erityissäännöksiin, jotka sisältyvät rahatalous- ja rahoitusmarkkinalain L.512–55 §:ään ja sitä seuraaviin pykäliin. Kantaja lisää, ettei ryhmittymällä ole käytössään rahatalous- ja rahoitusmarkkinalain L.613–46 §:n ja sitä seuraavien pykälien mukaisesti hyväksyttävien järjestelyjen kaltaisia sisäisiä rahoitustukijärjestelyjä.

114 Toiseksi kantaja väittää, ettei CNCM:llä ole valtuuksia siirtää omia varoja siihen liittyneiden laitosten kesken. Rahatalous- ja rahoitusmarkkinalain L.511–31 §:ssä ei ensinnäkään säädetä, että keskuslaitokset voisivat suorittaa tällaisia siirtoja, ja toiseksi Conseil constitutionnelin (perustuslakituomioistuin, Ranska) viimeaikainen oikeuskäytäntö estää määräämästä mitään siirtoja ilman asianomaisten keskuslaitokseen liittyneiden laitosten suostumusta.

115 Kolmanneksi kantaja väittää, että CNCM:n 10.3.1992 tekemästä yleisestä päätöksestä nro 1–1992, joka koski Crédit Mutuelin paikallispankkien ja Crédit Mutuel Agricolen paikallispankkien yhteisvastuuta, ei ilmene, että keskuslaitoksen ja siihen liittyneiden laitosten sitoumukset olisivat yhteisvastuullisia tai että toinen osapuolista takaisi ne. Kantaja muistuttaa itse riidanalaisessa päätöksessä korostettavan, ettei Crédit Mutuelissä käytössä olevaa yhteisvastuujärjestelyä ole määritelty. Se toteaa, ettei myöskään siitä, että käytössä on kassavaranto, jonka määrä on 2 prosenttia keskuskassaan tehdyistä talletuksista, voida päätellä, että asetuksen N:o 575/2013 10 artiklan 1 kohdan a alakohdassa mainittu edellytys olisi täyttynyt.

116 EKP väittää komission tukemana, että toisen kanneperusteen ensimmäinen osa on hylättävä.

117 Tämän ensimmäisen edellytyksen täyttymisen arvioimiseksi on selvitettävä, ovatko CNCM:n ja siihen liittyneiden laitosten sitoumukset yhteisvastuullisia tai takaako CNCM siihen liittyneiden laitosten sitoumukset kokonaan.

118 Siltä osin kuin on kyse ensinnäkin asetuksen N:o 575/2013 10 artiklan 1 kohdan a alakohdan merkityksestä, on heti aluksi hylättävä kantajan väite, jonka mukaan ilmausta ”sitoumukset ovat yhteisvastuullisia” ja ilmausta ”takaa – – sitoumukset” olisi tulkittava asian kannalta merkityksellisten Ranskan siviililain säännösten perusteella.

119 Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan sekä unionin oikeuden yhtenäinen soveltaminen että yhdenvertaisuusperiaate edellyttävät, että unionin oikeuden sellaisen säännöksen tai määräyksen sanamuotoa, joka ei sisällä nimenomaista viittausta jäsenvaltioiden oikeuteen merkityksensä ja ulottuvuutensa määrittämiseksi, on tavallisesti tulkittava koko unionissa itsenäisesti ja yhtenäisesti ja että tässä tulkinnassa on otettava huomioon säännöksen tai määräyksen asiayhteys sekä kyseisellä lainsäädännöllä tavoiteltu päämäärä (ks. tuomio 5.12.2013, Vapenik, C-508/12, EU:C:2013:790, 23 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

120 Koska asetuksessa N:o 575/2013 ei määritellä yhteisvastuun ja takauksen käsitteitä viittaamalla jäsenvaltioiden oikeuteen, niitä kumpaakin on pidettävä unionin oikeuden itsenäisenä käsitteenä.

121 Oikaisulautakunnan lausunnossa viitataan CEBS:n suuntaviivoissa esitettyyn tulkintaan.

122 Tältä osin CEBS:n suuntaviivojen 19 kohdassa tuodaan perustellusti esille, että direktiivin 2006/48 3 artiklan 1 kohdan a alakohdassa, jonka sanamuoto vastaa asetuksen N:o 575/2013 10 artiklan 1 kohdan a alakohdan sanamuotoa, mainittu edellytys käsittää useita eri tapauksia eli keskuslaitoksen siihen liittyneille laitoksille antamat takaukset, keskuslaitoksen ja siihen liittyneiden laitosten keskinäiset takaukset ja ryhmittymän sisäiset vastatakuujärjestelyt, joissa keskuslaitokseen liittyneet laitokset toimivat samalla toinen toistensa takaajina.

123 CEBS:n suuntaviivojen 20 kohdassa lähinnä todetaan, että jotta kyseessä voitaisiin katsoa olevan takaus- tai yhteisvastuujärjestely, ”käytössä olevilla järjestelyillä – – on voitava varmistaa, ettei oikeudellisesti tai tosiasiallisesti ole olemassa mitään estettä omien varojen tai likviditeetin nopealle siirrolle ryhmittymän sisällä sen varmistamiseksi, että keskuslaitos ja siihen liittyneet laitokset voivat täyttää velvoitteensa velkojiaan kohtaan” ja ”ryhmittymän on kokonaisuutena kyettävä käytössä olevien järjestelyjen avulla tarjoamaan laitoksille tarvittavaa tukea varoista, joita sillä on käytettävissään”.

124 On todettava, ettei tätä CEBS:n esittämän tulkinnan jälkimmäistä näkökohtaa voida täysin hyväksyä ainakaan siinä tapauksessa, että asetuksen N:o 575/2013 10 artiklan 1 kohdan a alakohtaa sovelletaan YVM-kehysasetuksen 2 artiklan 21 kohdan c alakohdassa tehdyn viittauksen perusteella.

125 CEBS:n kannan hyväksyminen merkitsisi nimittäin asetuksen N:o 575/2013 10 artiklan 1 kohdan a alakohdassa mainitun edellytyksen tulkitsemista sen edellytyksen perusteella, joka koskee varojen siirtämistä emoyritykseltä tytäryrityksille, jotta ne voisivat saada yksittäisinä laitoksina vapautuksen vakavaraisuusvaatimusten noudattamisesta. Tämä edellytys sisältyi direktiivin 2006/48 69 artiklaan ja ilmenee nykyään asetuksen N:o 575/2013 7 artiklan 1 kohdan a alakohdasta, jossa edellytetään, että ”emoyrityksen nopealle omien varojen siirrolle tai velkojen takaisinmaksulle ei ole sillä hetkellä tai ennakoitavissa olennaisia käytännön tai oikeudellisia esteitä”.

126 Ensinnäkin on huomautettava, että näiden kahden säännöksen eli asetuksen N:o 575/2013 7 artiklan 1 kohdan a alakohdan ja 10 artiklan 1 kohdan a alakohdan sanamuodot ovat erilaiset, mikä ei puolla sellaista tulkintaa, jolla pyritään laajentamaan lainsäätäjän yhdentyyppisissä tilanteissa eli emoyrityksen ja tytäryritysten välisissä suhteissa käyttämiä käsitteitä toisentyyppisiin tilanteisiin eli keskuslaitoksen ja siihen liittyneiden laitosten välisiin suhteisiin.

127 Toiseksi tällainen tulkinta olisi YVM-kehysasetuksen 2 artiklan 21 kohdan c alakohdan tavoitteiden vastainen.

128 Kuten nimittäin edellä tämän tuomion 59–64 kohdassa tuotiin esille, perusasetuksessa ja YVM-kehysasetuksessa tarkoitetun ryhmittymän käsitteen tarkoituksena on muun muassa mahdollistaa EKP:n puuttuminen sellaisiin luottolaitokseen kohdistuviin riskeihin, jotka eivät aiheudu laitoksesta itsestään vaan ryhmittymästä, johon se kuuluu. Jos kuitenkin on olemassa velvollisuus siirtää omia varoja ja likviditeettiä ryhmittymän sisällä sen varmistamiseksi, että velvoitteet velkojia kohtaan voidaan täyttää – suoritettiinpa nämä siirrot CEBS:n määrittämien yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti tai ei –, keskuslaitokseen liittyneeseen yksittäiseen luottolaitokseen kohdistuva riski voi laajeta koko ryhmittymään, johon se kuuluu, mikä tarkoittaa, että EKP:n on voitava valvoa keskuslaitoksen ja siihen liittyneiden laitosten vakavaraisuutta kokonaisuutena.

129 Samasta syystä kantajan väitteellä, jonka mukaan asetuksen N:o 575/2013 logiikan mukaan 10 artiklassa säädetty vapautus pitäisi myöntää vain siinä tapauksessa, ettei vakavaraisuusvaatimusten soveltamisella yksittäiseen laitokseen saataisi mitään lisäarvoa, ei ole tässä merkitystä, koska käsiteltävä asia koskee ainoastaan sitä, onko kyseessä YVM-kehysasetuksen 2 artiklan 21 kohdan c alakohdassa tarkoitettu

valvottava ryhmittymä, ja koska edellä tämän tuomion 67–69 kohdassa mainituista syistä tällaisen ryhmittymän olemassaolon toteaminen ei automaattisesti merkitse, että siihen kuuluville laitoksille myönnettäisiin asetuksen N:o 575/2013 10 artiklan 1 kohdassa säädetty vapautus.

130 Näin ollen on paitsi YVM-kehysasetuksen 2 artiklan 21 kohdan c alakohdan tarkoituksen myös asetuksen N:o 575/2013 10 artiklan 1 kohdan a alakohdan sanamuodon mukaista päätellä, että viimeksi mainitussa säännöksessä tarkoitettu edellytys täyttyy, jos olemassa on velvollisuus siirtää omia varoja ja likviditeettiä ryhmittymän sisällä sen varmistamiseksi, että velvoitteet velkojia kohtaan voidaan täyttää.

131 Tämän ensimmäisen edellytyksen soveltamisesta nyt käsiteltävään asiaan on toiseksi muistutettava, että oikaisulautakunta perusteli sen täyttymistä useilla eri seikoilla. Näitä seikkoja ovat ensinnäkin rahatalous- ja rahoitusmarkkinalain L.511–31 §:n sanamuoto, toiseksi 10.3.1992 tehdystä CNCM:n päätöksestä N:o 1-1992 ilmenevä CNCM:n ehdoton velvollisuus puuttua vaikeuksissa olevien pankkien tilanteeseen (ks. edellä 115 kohta), kolmanneksi se, että CNCM:llä ja keskuskassalla on varoja, jotka voidaan tarvittaessa ottaa käyttöön, neljänneksi keskuskassan perussääntö ja viidenneksi se, että vaikeuksissa oleville laitoksille on aiemmin tarjottu poikkeustukea.

132 Ensimmäisestä oikaisulautakunnan mainitsemasta syystä eli rahatalous- ja rahoitusmarkkinalain L.511–31 §:n sanamuodosta on muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kansallisten lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten merkitystä on arvioitava ottaen huomioon kansallisten tuomioistuinten niitä koskeva tulkinta (ks. tuomio 16.9.2015, komissio v. Slovakia, C-433/13, EU:C:2015:602, 81 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Jos kansalliset toimivaltaiset tuomioistuimet eivät ole antaneet asiassa ratkaisua, unionin yleisen tuomioistuimen on väistämättä lausuttava kyseisten säännösten ulottuvuudesta.

133 Rahatalous- ja rahoitusmarkkinalain L.511–31 §:n sanamuodosta ei ilmene muuta kuin se, että keskuslaitoksilla on velvollisuus toteuttaa ”tarvittavat toimenpiteet muun muassa kunkin laitoksen ja yhtiön ja koko verkoston maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden varmistamiseksi”.

134 On todettava, ettei rahatalous- ja rahoitusmarkkinalain L.511–31 §:n sanamuodosta sinänsä voida päätellä, että asetuksen N:o 575/2013 10 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetty edellytys täyttyisi, koska viittaus ”tarvittavien toimenpiteiden” toteuttamiseen ”kunkin laitoksen ja yhtiön ja koko verkoston maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden varmistamiseksi” on luonteeltaan liian yleinen, jotta sen perusteella voitaisiin todeta olevan olemassa velvollisuus siirtää omia varoja ja likviditeettiä ryhmän sisällä sen varmistamiseksi, että velvoitteet velkojia kohtaan voidaan täyttää.

135 Tarkasteltaessa 10.3.1992 tehtyä päätöstä käy sitä vastoin ilmi, että käytössä on yhteisvastuujärjestely, joka on tarkoitettu vaikeuksissa oleville pankeille eli pankeille, jotka eivät voi noudattaa pankkialan sääntelyä, jotka eivät kykene selviytymään niille aiheutuneesta poikkeuksellisesta vahingosta, joiden toiminta on tappiollista tai joiden käyttöpääoma on negatiivinen (2 §). Päätöksessä täsmennetään, että nämä järjestelyt voidaan toteuttaa korollisina lainoina ja niille mahdollisesti maksettavana korkotukena, avustuksina, tavanomaisina lainoina, osakaslainoina tai kaikki sitoumukset tai osan niistä kattavina maksuttomina takauksina (3 §). Lisäksi päätöksestä ilmenee, että jos yhteisvastuujärjestelyä sovelletaan lähtökohtaisesti alueellisella tasolla, pankki voi pyytää sen soveltamista valtakunnallisella tasolla (4 §) ja että tässä tapauksessa CNCM:llä on velvollisuus puuttua tilanteeseen vaikeuksissa olevan pankin hyväksi (5 §).

136 Nämä seikat osoittavat, että olemassa on velvollisuus siirtää omia varoja ja likviditeettiä Crédit Mutuelin sisällä sen varmistamiseksi, että velvoitteet velkojia kohtaan voidaan täyttää.

137 Vaikka siis EKP saattoikin riidanalaisen päätöksen liitteessä I osoittaa tämän yhteisvastuujärjestelyn soveltamisessa tiettyjä puutteita, se on perustellusti todennut jo tämän järjestelyn olemassaolon perusteella, että asetuksen N:o 575/2013 10 artiklan 1 kohdan a alakohdassa mainittu edellytys täyttyi.

138 Vakiintuneesta oikeuskäytännöstä nimittäin ilmenee, että kun päätöksen tietyillä perusteluilla voidaan yksin perustella päätös oikeudellisesti riittävästi, virheet, jotka saattaisivat rasittaa päätöksen muita perusteluita, eivät missään tapauksessa vaikuta sen päätösosaan (ks. vastaavasti tuomio 12.7.2001, komissio ja Ranska v. TF1, C-302/99 P ja C-308/99 P, EU:C:2001:408, 27 kohta ja tuomio 12.12.2006, SELEX Sistemi Integrati v. komissio, T-155/04, EU:T:2006:387, 47 kohta). Unionin yleinen tuomioistuin katsoo tämän oikeuskäytännön mukaisesti, ettei muita oikaisulautakunnan lausunnossa esitettyjä syitä ole tarpeen tutkia.

139 Kantajan esittämät vastaväitteet eivät kyseenalaista tätä päätelmää. Tämä pätee erityisesti viittaukseen Conseil constitutionnelin 6.2.2015 antamaan tuomioon 2014-449 QPC, sillä kyseinen tuomio koski yksinomaan sitä, voitiinko Ranskan perustuslain mukaisena pitää rahatalous- ja rahoitusmarkkinalain säännöstä, jolla ACPR:lle annettiin valtuudet määrätä viran puolesta vakuutuskannan siirrosta vakuutusyhtiön vahingoksi, minkä vuoksi sillä ei ole merkitystä tarkasteltaessa samaan ryhmittymään kuuluvien ja keskuslaitokseen liittyneiden laitosten välistä yhteisvastuujärjestelyä.

140 Edellä esitetyn perusteella toisen kanneperusteen ensimmäinen osa on hylättävä.

2) Toisen kanneperusteen toinen osa, joka perustuu asetuksen N:o 575/2013 10 artiklan 1 kohdan b alakohdan rikkomiseen

141 Kantajan mukaan EKP on virheellisesti katsonut, että asetuksen N:o 575/2013 10 artiklan 1 kohdan b alakohdassa mainittu edellytys täyttyi.

142 Ensinnäkin se väittää, että vakavaraisuuden ja maksuvalmiuden käsitteitä voidaan mielekkäästi soveltaa ainoastaan luottolaitoksiin, kun taas CNCM on muodoltaan yhdistys.

143 Toiseksi lainanantajat, luottoluokituslaitokset ja sääntelyviranomaiset arvioivat vakavaraisuutta ja maksuvalmiutta CNCM:ään liittyneiden ryhmittymien tasolla. CNCM:n julkaisemat tilinpäätökset ovat pelkkiä koosteita eri ryhmittymistä ja siten luonteeltaan keinotekoisia, koska ryhmittymät eivät todellisuudessa muodosta keskenään taloudellista kokonaisuutta.

144 Kolmanneksi oikaisulautakunta katsoi tämän edellytyksen täyttyvän tukeutumalla virheellisesti rahatalous- ja rahoitusmarkkinalain L.511–20 §:ään, jonka mukaan ”verkostoon ja keskuslaitokseen L.511–31 §:n mukaisesti liittyneiden rahoituslaitosten ja -yhtiöiden katsotaan tätä lakia sovellettaessa kuuluvan samaan ryhmittymään”. Kantaja väittää, että ”ryhmittymäksi” luokittelu pätee ainoastaan rahatalous- ja rahoitusmarkkinalakia sovellettaessa eikä sillä ole merkitystä arvioitaessa sitä, ovatko asetuksen N:o 575/2013 10 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädetyt edellytykset täyttyneet. Myöskään rahatalous- ja rahoitusmarkkinalain L.511–31 §:n ja CNCM:n perussäännön 25 §:n perusteella ei voida osoittaa, että tämä toinen edellytys olisi täyttynyt. Sama pätee perussäännön 2 §:ään ja rahatalous- ja rahoitusmarkkinalain muihin säännöksiin, joihin EKP viittaa.

145 EKP ja komissio vaativat, että toisen kanneperusteen toinen osa hylätään.

146 Asetuksen N:o 575/2013 10 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan ”keskuslaitoksen ja kaikkien siihen liittyneiden laitosten vakavaraisuutta ja maksuvalmiutta valvotaan kokonaisuutena näiden laitosten konsolidoitujen tilinpäätösten perusteella”.

147 Edellä tämän tuomion 104 ja 105 kohdassa mainituista syistä tätä edellytystä on tulkittava siten, että se täyttyy kahdella perusteella. Niistä ensimmäinen on se, että ryhmittymällä on oltava konsolidoitu tilinpäätös. Toinen peruste on se, että ryhmittymään kuuluvien laitosten vakavaraisuutta ja maksuvalmiutta on valvottava kokonaisuutena konsolidoitujen tilinpäätösten perusteella.

148 Oikaisulautakunta totesi lausunnossaan, että tämä edellytys täyttyi sekä niiden CNCM:lle rahatalous- ja rahoitusmarkkinalain L.511–31 §:n mukaan kuuluvien vastuiden perusteella, jotka koskevat keskuslaitokseen liittyneiden laitosten ja koko verkoston maksuvalmiutta ja vakavaraisuutta, että CNCM:n perussäännön 25 §:n sanamuodon perusteella.

149 Unionin yleinen tuomioistuin katsoo, että tämä päätelmä on hyväksyttävä.

150 Ensimmäisen perusteen on katsottava täyttyvän, koska CNCM:n perussäännön 25 §:n mukaan sen hallintoneuvosto ”hyväksyy [CNCM:n] vuosittaiset tilinpäätökset ja kansalliset konsolidoidut tilinpäätökset ja laatii raportit tilien hallinnoinnista”.

151 Jälkimmäisestä perusteesta on todettava, että rahatalous- ja rahoitusmarkkinalain L.511–31 §:n mukaan keskuslaitokset ”toteuttavat tarvittavat toimenpiteet muun muassa kunkin laitoksen ja yhtiön ja koko verkoston maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden varmistamiseksi” ja ”toimivat niihin liittyneiden rahoituslaitosten ja -yhtiöiden edustajina suhteessa – – [ACPR:ään]”. Loogisesti tästä seuraa, että CNCM on rahatalous- ja rahoitusmarkkinalaissa valtuutettu edustamaan Crédit Mutueliä suhteessa maksuvalmius- ja vakavaraisuusvaatimusten noudattamisen valvonnasta vastaaviin viranomaisiin. Toisenkin perusteen on siten katsottava täyttyvän.

152 Kantajan väite, jonka mukaan tämä edellytys ei voi täyttyä, koska CNCM ei ole luottolaitos, on hylättävä edellä tämän tuomion 106 kohdassa esitetyistä syistä.

153 Edellä esitetyn perusteella toisen kanneperusteen toinen osa on hylättävä.

3) Toisen kanneperusteen kolmas osa, joka perustuu asetuksen N:o 575/2013 10 artiklan 1 kohdan c alakohdan rikkomiseen

154 Kantaja väittää EKP:n katsoneen virheellisesti, että asetuksen N:o 575/2013 10 artiklan 1 kohdan c alakohdassa mainittu edellytys täyttyi.

155 Kantajan mukaan CNCM:llä ei ole valtuuksia antaa siihen liittyneille laitoksille tässä säännöksessä tarkoitettua ohjeistusta luottolaitoksen keskeisillä toiminta-aloilla, kun otetaan huomioon rahatalous- ja rahoitusmarkkinalain L.511–31 §:n hyvin yleinen sanamuoto. Jotta CNCM:llä voisi olla tällaiset valtuudet, lainsäätäjän olisi pitänyt säätää niistä nimenomaisesti samaan tapaan kuin rahatalous- ja rahoitusmarkkinalain L.512–107 §:ssä, joka koskee BPCE-ryhmittymän keskuslaitosta. Tämän pykälän vertaaminen Crédit Mutueliin sovellettavaan rahatalous- ja rahoitusmarkkinalain L.512–56 §:ään osoittaa, ettei CNCM:lle ole annettu tällaisia valtuuksia, koska viittaukseen CNCM:n toteuttamista ”tarvittavista toimenpiteistä” ei sisälly mahdollisuutta ohjeistuksen antamiseen. CNCM:lle ei ole annettu tällaisia valtuuksia myöskään sopimusteitse. CNCM:n rahatalous- ja rahoitusmarkkinalain R.512–24 §:ään perustuvasta rankaisuvallasta kantaja väittää, ettei siitäkään voida päätellä, että CNCM:llä olisi valtuudet antaa ohjeistusta siihen liittyneiden laitosten johdolle. CNCM:n perussäännössä annettua rankaisuvaltaa se väittää lainvastaiseksi.

156 EKP väittää komission tukemana, että toisen kanneperusteen kolmas osa on hylättävä.

157 Sen määrittämiseksi, onko EKP perustellusti katsonut, että asetuksen N:o 575/2013 10 artiklan 1 kohdan c alakohdassa mainittu edellytys täyttyi, on selvitettävä, onko CNCM:n johdolla valtuudet antaa ohjeistusta siihen liittyneiden laitosten johdolle.

158 Oikaisulautakunta viittasi lausunnossaan CNCM:lle rahatalous- ja rahoitusmarkkinalain L.511–31 §:ssä annettuun oikeuteen toteuttaa ”tarvittavat toimenpiteet muun muassa kunkin laitoksen ja yhtiön ja koko verkoston maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden varmistamiseksi” ja sille samassa säännöksessä asetettuun velvollisuuteen valvoa ”näihin laitoksiin ja yhtiöihin sovellettavien lakien ja asetusten noudattamista ja [kohdistaa] niiden organisaatioon ja hallintoon hallinnollista, teknistä ja taloudellista valvontaa”. Se myös korosti Crédit Mutueliin kuuluvien pankkien velvollisuutta ”noudattaa [CNCM:n] ja aluepankin, johon niiden on liityttävä, perussääntöä, työjärjestystä, ohjeistusta ja päätöksiä” rahatalous- ja rahoitusmarkkinalain R.512–20 §:n 2 momentin nojalla. Lopuksi se toi esille, että CNCM:llä on rankaisuvalta. Se viittasi yhtäältä rahatalous- ja rahoitusmarkkinalain R.512–24 §:ään, jonka mukaan CNCM voi määrätä pankeille, jotka eivät noudata voimassa olevaa sääntelyä, seuraamuksen, joka voi olla ”huomautus, varoitus tai poistaminen Crédit Mutuelin pankkien luettelosta”, ja toisaalta CNCM:n perussäännön 10 ja 25 §:ään, joiden nojalla tämä voi sulkea aluepankin ryhmittymän ulkopuolelle, antaa Crédit Mutuelin aluepankin tai pankin johtajalle epäluottamuslauseen tai peruuttaa toimitusjohtajalle annetun hyväksynnän.

159 Näiden säännösten muodostamasta kokonaisuudesta erottuvat seuraavat kolme osatekijää: ensinnäkin CNCM:n velvollisuus valvoa muun muassa ryhmittymän ja siihen kuuluvien laitosten maksuvalmiutta ja vakavaraisuutta sekä lakien ja asetusten vaatimusten noudattamista, toiseksi CNCM:ään liittyneiden laitosten velvollisuus noudattaa sen ohjeistusta ja kolmanneksi CNCM:n valtuudet määrätä laitoksille seuraamuksia. Asetuksen N:o 575/2013 10 artiklan 1 kohdan c alakohdassa mainitun edellytyksen on siten katsottava täyttyneen.

160 Tätä päätelmää eivät kyseenalaista kantajan väitteet siitä, että CNCM:n perussääntöön perustuvat ohjeistusvaltuudet ovat lainvastaisia siksi, että kantajan mukaan ainoastaan rahatalous- ja rahoitusmarkkinalaissa voitaisiin antaa sille tällaiset valtuudet. Tästä on riittävää todeta, kuten Conseil d’État (ylin hallintotuomioistuin, Ranska) korostaa 13.12.2016 antamansa tuomion 5 kohdassa, johon EKP vetosi istunnossa ja josta kantajalla oli tilaisuus esittää huomautuksensa, että rahatalous- ja rahoitusmarkkinalain R.512–20 §:n 2 momentin mukaan Crédit Mutuelin pankkien ”on sitouduttava noudattamaan [CNCM:n] perussääntöä, työjärjestystä, ohjeistusta ja päätöksiä”. Huomautettakoon myös, että Conseil d’État muistutti saman tuomion 13 kohdassa, että ”[kantajalla] on velvollisuus noudattaa [CNCM:n] keskuslaitoksena asettamia vaatimuksia”.

161 Edellä esitetyn perusteella toisen kanneperusteen kolmas osa ja siten toinen kanneperuste kokonaisuudessaan on hylättävä.

2. Kolmas kanneperuste, joka koskee riidanalaisen päätöksen 2 artiklan 3 kohdan ja liitteen II–2 lainmukaisuutta

162 Kolmannessa kanneperusteessaan kantaja väittää, että riidanalaisessa päätöksessä on tehty oikeudellinen virhe ja arviointivirheitä ja että se on suhteeton siltä osin kuin päätöksessä asetetaan kantajalle lisäpääomavaatimus.

163 EKP vaatii, että tämä kanneperuste hylätään.

164 Aluksi on huomautettava perusasetuksen 4 artiklan 3 kohdasta ilmenevän, että vakavaraisuuden valvontaan liittyviä tehtäviään hoitaessaan EKP on oikeudesta harjoittaa luottolaitostoimintaa ja luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvalvonnasta, direktiivin 2002/87/EY

muuttamisesta sekä direktiivien 2006/48/EY ja 2006/49/EY kumoamisesta 26.6.2013 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2013/36/EU (EUVL 2013, L 176, s. 338) ja asetuksessa N:o 575/2013 tarkoitettu toimivaltainen viranomainen.

165 Direktiivin 2013/36 97 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan ”toimivaltaisten viranomaisten on 98 artiklassa luetellut tekniset vaatimukset huomioon ottaen tarkastettava laitosten tämän direktiivin ja asetuksen (EU) N:o 575/2013 noudattamiseksi käyttöön ottamat järjestelyt, strategiat, menettelyt ja mekanismit ja arvioitava – – laitoksiin kohdistuvat tai mahdollisesti kohdistuvat riskit”.

166 Luottolaitokselta vaadittavaa pääomaa (CET1) koskevat vähimmäisvaatimukset täsmennetään asetuksen N:o 575/2013 92 artiklan 1 kohdan a alakohdassa, jossa säädetään, että ”jollei 93 ja 94 artiklasta muuta johdu, laitosten on aina täytettävä seuraavat omien varojen vaatimukset: – – ydinpääoman (CET1) osuus 4,5 prosenttia”.

167 Tähän on lisättävä toinen velvollisuus, josta säädetään direktiivin 2013/36 129 artiklan, jonka otsikko on ”Yleisen pääomapuskurin ylläpitämistä koskeva vaatimus”, 1 kohdassa seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on edellytettävä, että laitokset ylläpitävät asetuksen – – N:o 575/2013 92 artiklassa asetetun omien varojen vaatimuksen täyttämiseksi ylläpidetyn ydinpääoman (CET1) lisäksi ydinpääoman (CET1) yleistä pääomapuskuria, joka vastaa 2,5:ttä prosenttia niiden mainitun asetuksen 92 artiklan 3 kohdan mukaisesti lasketusta kokonaisriskin määrästä yksilöllisesti ja konsolidoidusti mainitun asetuksen ensimmäisen osan II osaston mukaisesti.”

168 Lisäksi perusasetuksen 16 artiklan 1 kohdan c alakohdasta luettuna yhdessä 2 kohdan a alakohdan kanssa ilmenee, että jos EKP:n suorittamassa vakavaraisuuden kokonaisarvioinnissa todetaan, etteivät luottolaitoksen omat varat ja maksuvalmius varmista hyvää riskien hallintaa ja riskien kattamista, EKP:llä on valtuudet vaatia, että luottolaitoksella on omia varoja enemmän kuin näissä vähimmäisvaatimuksissa edellytetään.

169 Riidanalaisen päätöksen liitteessä II–2 EKP asetti kantajan ydinpääomavaatimukseksi (CET1) 11 prosenttia. Tätä omien varojen osuutta EKP perusteli muun muassa lisäriskeillä, joita kantajan mahdollinen irtautuminen Groupe Crédit Mutuelistä aiheuttaisi, ja katsoi näiden riskien perusteella voivansa perusasetuksen 16 artiklan 1 kohdan c alakohdan ja 2 kohdan a alakohdan mukaisesti asettaa kantajalle lisäpääomavaatimuksen.

170 Tässä yhteydessä EKP toi esiin kantajan ja CM11–CIC-ryhmittymän välille Groupe Crédit Mutuelissä syntyneen oikeusriidan ja totesi sen perusteella olevan odotettavissa, että kantaja irtautuisi Groupe Crédit Mutuelistä.

171 EKP arvioi, että mahdollisesta irtautumisesta voisi aiheutua kantajalle lähinnä kolmenlaisia seurauksia. Ensinnäkin se vaikuttaisi kantajan liiketoimintamalliin. Tässä yhteydessä EKP viittaa kantajaan kohdistuvan kilpailupaineen lisääntymiseen, kun se joutuisi vastakkain Groupe Crédit Mutueliin kuuluvien laitosten kanssa, ja epävarmuuteen siitä, voisiko kantaja Crédit Mutuelistä irtauduttuaan enää käyttää sen tavaramerkkiä. Toiseksi irtautuminen voisi vaikuttaa kantajan ydinpääomaa (CET1) koskevien vähimmäisvaatimusten laskentaan, koska kantaja ei voisi enää käyttää edistyneempää menetelmää vaan sen olisi käytettävä standardimenetelmää, mikä johtaisi sen pääomavaatimusten kasvuun. Kolmanneksi irtautumisella olisi vaikutuksia myös kantajan likviditeettiriskiprofiiliin, koska se menettäisi mahdollisuutensa turvautua Groupe Crédit Mutuelissä käytössä olevaan yhteisvastuujärjestelyyn. Tämä puolestaan voisi vaikuttaa sen ulkoisiin luokituksiin ja siten jälleenrahoituskustannuksiin.

172 Käsiteltävä kanneperuste voidaan jakaa kolmeen osaan, joista ensimmäinen koskee sitä, että EKP teki oikeudellisen virheen, kun se otti huomioon kantajan itsensä epätodennäköisenä pitämän tapahtuman eli irtautumisen Groupe Crédit Mutuelistä, toinen sitä, että EKP on tämän epätodennäköisen tapahtuman johdosta virheellisesti ja suhteettomasti vaatinut, että kantajalla on oltava enemmän omia varoja, ja kolmas sitä, että tämä lisäpääomavaatimus on luonteeltaan ”peitelty seuraamus”.

a) Kolmannen kanneperusteen ensimmäinen osa, jonka mukaan EKP otti virheellisesti huomioon kantajan mahdollisen irtautumisen Groupe Crédit Mutuelistä

173 Kantaja moittii EKP:tä siitä, että se tukeutui kantajan mahdolliseen irtautumiseen Groupe Crédit Mutuelistä, ja väittää lähinnä, että tällainen mahdollisuus on niin epätodennäköinen, että sen huomioon ottaminen tekee riidanalaisesta päätöksestä oikeudellisesti virheellisen.

174 Tästä kantaja huomauttaa, että sen irtautuminen Groupe Crédit Mutuelistä edellyttäisi rahatalous- ja rahoitusmarkkinalain säännösten muuttamista, mitä Ranskan viranomaiset sen paremmin kuin EKP:kään eivät ole harkinneet. EKP on sekä 10.11.2014 päivätyssä kirjeessään että riidanalaisessa päätöksessä päinvastoin vastustanut CNCM:n uudistusta ja sen aseman vahvistamista. Pelkästään sillä, että kantaja itse haluaa muuttaa Groupe Crédit Mutuelin rakenteen kaksitahoiseksi rakenteeksi, jonka kummallakin taholla olisi oma keskuslaitoksensa, ei siten voida oikeuttaa sen riskiprofiilin muuttamista, jolleivät viranomaiset puolla tällaista uudistusta.

175 EKP väittää, että kolmannen kanneperusteen ensimmäinen osa on hylättävä.

176 Kantajan väitteestä, jonka mukaan EKP teki oikeudellisen virheen, kun se otti huomioon kantajan mahdollisen irtautumisen Groupe Crédit Mutuelistä, on todettava jo direktiivin 2013/36 97 artiklan 1 kohdan a alakohdan sanamuodosta ilmenevän, että EKP:n on laitoksia valvoessaan muun muassa arvioitava niihin ”kohdistuvat tai mahdollisesti kohdistuvat” riskit, mihin sisältyy väistämättä mahdollisuus ottaa huomioon sellaiset tulevat tapahtumat, jotka voivat vaikuttaa laitosten riskiprofiiliin. EKP ei siten tehnyt oikeudellista virhettä, kun se perusti kantansa tällaisen tulevan tapahtuman mahdolliseen ilmenemiseen.

177 Väitteellään, jossa moititaan EKP:tä siitä, että se otti huomioon tällaisen irtautumisen mahdollisuuden, vaikka se ei ole riittävän todennäköinen, kantaja itse asiassa väittää EKP:n tehneen arviointivirheen.

178 Tältä osin vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että unionin viranomaisilla on tietyillä unionin oikeuden aloilla laaja harkintavalta, joten unionin tuomioistuinten valvoessa tämän harkintavallan käyttöä monitahoisissa arvioinneissa tämä valvonta kohdistuu välttämättä ainoastaan siihen, että menettelyä ja perusteluvelvollisuutta koskevia sääntöjä on noudatettu, että tosiseikat pitävät asiallisesti paikkansa, että näitä tosiseikkoja ei ole arvioitu ilmeisen virheellisesti ja ettei harkintavaltaa ole käytetty väärin (ks. tuomio 2.9.2010, komissio v. Deutsche Post, C-399/08 P, EU:C:2010:481, 97 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

179 Tämän harkintavallan käyttö ei kuitenkaan ole tuomioistuinvalvonnan ulkopuolella. Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan unionin tuomioistuinten on nimittäin paitsi tutkittava esitettyjen todisteiden aineellinen paikkansapitävyys, luotettavuus ja johdonmukaisuus myös tarkistettava, muodostavatko nämä todisteet merkityksellisten seikkojen kokonaisuuden, joka on otettava huomioon monitahoisen tilanteen arvioinnissa, ja voivatko kyseiset todisteet tukea päätelmiä, jotka niistä on tehty (ks. vastaavasti tuomio 22.11.2007, Espanja v. Lenzing, C-525/04 P, EU:C:2007:698, 57 kohta ja tuomio 6.11.2008, Alankomaat v. komissio, C-405/07 P, EU:C:2008:613, 55 kohta).

180 Samoin tilanteessa, jossa unionin viranomaisilla on laaja harkintavalta, unionin oikeusjärjestyksen sisältämien takeiden noudattamisella hallintomenettelyissä on erityisen perustavanlaatuinen merkitys. Näihin takeisiin kuuluu muun muassa toimivaltaisen toimielimen velvollisuus perustella riittävästi päätöksensä. Ainoastaan tällä tavoin unionin tuomioistuimet voivat selvittää, täyttyvätkö ne tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja koskevat edellytykset, joista harkintavallan käyttäminen riippuu (ks. vastaavasti tuomio 21.11.1991, Technische Universität München, C-269/90, EU:C:1991:438, 14 kohta ja tuomio 9.9.2010, Evropaïki Dynamiki v. komissio, T-387/08, ei julkaistu, EU:T:2010:377, 31 kohta).

181 EKP:llä on käsiteltävässä asiassa katsottava olevan tällainen laaja harkintavalta, koska luottolaitokselle asetettavien pääomavaatimusten (CET1) arviointia laitoksen riskiprofiilin ja siihen mahdollisesti vaikuttavien tapahtumien kannalta on pidettävä luonteeltaan monitahoisena.

182 Näin ollen on selvitettävä, tekikö EKP ilmeisen arviointivirheen, kun se otti huomioon kantajan mahdollisen irtautumisen Groupe Crédit Mutuelistä.

183 Kiistääkseen tällaisen irtautumisen mahdollisuuden kantaja vetoaa pääasiallisesti siihen, että tämä edellyttäisi välttämättä Ranskan viranomaisilta toimenpiteitä, joista olisi säädettävä rahatalous- ja rahoitusmarkkinalakiin tehtävällä muutoksella, jota kyseiset viranomaiset eivät kuitenkaan puolla.

184 Kantaja tosin aivan oikein huomauttaa rahatalous- ja rahoitusmarkkinalain L.511–30 §:stä, luettuna yhdessä L.511–31 §:n kanssa, ilmenevän, että sen on oltava liittynyt johonkin rahatalous- ja rahoitusmarkkinalain L.511–30 §:ssä tyhjentävästi luetelluista keskuslaitoksista. Tästä seuraa väistämättä, että kantajan organisoitu irtautuminen Groupe Crédit Mutuelistä edellyttäisi rahatalous- ja rahoitusmarkkinalain L.511–30 §:n muuttamista siten, että siihen lisättäisiin uusi keskuslaitos, johon kantajan muodostavat luottolaitokset liittyisivät.

185 Rahatalous- ja rahoitusmarkkinalaissa annetaan kuitenkin CNCM:lle valtuudet sulkea siihen liittyneitä laitoksia Groupe Crédit Mutuelin ulkopuolelle. Ensinnäkin rahatalous- ja rahoitusmarkkinalain L.511–31 §:n 5 momentissa säädetään keskuslaitoksen mahdollisuudesta ”määrätä siihen sovellettavien lakien ja asetusten säännöksissä tarkoitettuja seuraamuksia” ja 6 momentissa nimenomaisemmin luottolaitoksen aseman tai keskuslaitokseen liittyneen laitoksen aseman mahdollisesta menettämisestä, mistä ”keskuslaitoksen on ilmoitettava [ACPR:lle], joka tekee päätöksen kyseisen laitoksen tai yhtiön toimiluvasta”. Toiseksi rahatalous- ja rahoitusmarkkinalain R.512–24 §:stä ilmenee, että ”[CNCM:n] hallitus voi määrätä pankille, joka ei noudata voimassa olevaa sääntelyä, yhden seuraavista seuraamuksista: – – poistaminen Crédit Mutuelin pankkien luettelosta”, ja tämän rankaisuvallan käyttöä koskevat yksityiskohtaiset säännöt on täsmennetty rahatalous- ja rahoitusmarkkinalain R.512–25 §:ssä. Nämä valtuudet toistetaan CNCM:n perussäännön 25 §:ssä.

186 Koska kantaja on Crédit Mutuelin pankkien muodostama kokonaisuus, ei ensinnäkään voida sulkea pois sitä mahdollisuutta, että näitä valtuuksia käytetään myös kantajaan.

187 Toiseksi kantaja ei kiistä, että sen ja CM11–CIC-ryhmittymän ja CNCM:n välillä on ollut pitkään vireillä oikeusriita, jonka EKP toi esiin riidanalaisessa päätöksessä. Tältä osin kantaja viittasi jo EKP:lle 17.7.2015 lähettämässään kirjeessä Tribunal de grande instance de Paris’n (Pariisin alioikeus, Ranska) syyttäjälle laittomasta eturistiriidasta tekemäänsä yksityisoikeudellisen vaatimuksen sisältävään asianomistajan rikosilmoitukseen, jossa vedottiin CM11–CIC-ryhmittymän ja CNCM:n välillä väitetysti olevaan eturistiriitaan. Mainitun kirjeen liitteessä kantaja myös mainitsi panneensa Tribunal de grande instance de Parisissa ja EUIPO:ssa vireille menettelyt, joissa se vaatii Crédit Mutuelin kansallisen tavaramerkin ja EU-tavaramerkin, joiden haltija on CNCM, mitätöintiä.

188 Kantajan, CNCM:n ja CM11–CIC-ryhmittymän välisen vaikean riitatilanteen huomioon ottaen kantajan mahdollinen irtautuminen Groupe Crédit Mutuelistä ei siinäkään tapauksessa, ettei rahatalous- ja rahoitusmarkkinalain L.511–30 §:ää muutettaisi, vaikuta niin epätodennäköiseltä, että sen huomioon ottamista voitaisiin pitää EKP:n ilmeisenä arviointivirheenä.

189 Kolmannen kanneperusteen ensimmäinen osa on siten hylättävä.

b) Kolmannen kanneperusteen toinen osa, jonka mukaan EKP on virheellisesti ja suhteettomasti arvioinut, että kantajalla on oltava enemmän omia varoja

190 Kantaja väittää EKP:n todenneen virheellisesti ja suhteettomasti, että kantajan Groupe Crédit Mutuelistä irtautumisen mahdollisuus edellyttää sitä, että sillä on enemmän omia varoja.

191 EKP vaatii, että kolmannen kanneperusteen toinen osa hylätään.

192 Kuten edellä tämän tuomion 171 kohdasta ilmenee, EKP esitti lähinnä kolmenlaisia perusteita sen toteamiseksi, että kantajan irtautuminen Groupe Crédit Mutuelistä vaikuttaisi negatiivisesti sen riskiprofiiliin, minkä vuoksi kantajalla oli oltava enemmän omia varoja.

193 Unionin yleisen tuomioistuimen käsityksen mukaan tässä on riittävää tutkia yhtäältä kantajan likviditeettiriskiprofiilin muuttumista koskeva peruste ja toisaalta omien varojen laskentamenetelmän muuttumisen vaikutuksia koskeva peruste.

1) Sen perusteen tutkiminen, joka koskee kantajan likviditeettiriskiprofiilin muuttumista Groupe Crédit Mutuelistä irtautumisen seurauksena

194 Kantaja väittää EKP:n viitanneen virheellisesti vaikutuksiin, joita kantajan riskiprofiilille aiheutuisi siitä, että se menettäisi mahdollisuuden turvautua Groupe Crédit Mutuelin yhteisvastuujärjestelyyn, koska tällaista järjestelyä ei ole olemassa. Kantaja myös katsoo, ettei sen ulkoisten luokitusten alenemisella olisi kuin vähäisiä vaikutuksia sen jälleenrahoituskustannuksiin, koska sen taloudellinen tilanne on erittäin vahva. Lisäksi kantaja lähinnä korostaa, että sen velkaantuneisuusaste ja siten sen riippuvuus rahoitusmarkkinoista jälleenrahoituksen järjestämisessä on vähentynyt merkittävästi. Näin ollen kantaja katsoo, että sen nykyisen luokituksen aleneminen kolmella pykälällä tuskin vaikuttaisi kovinkaan merkittävästi sen jälleenrahoituskustannuksiin ja nettotulokseen.

195 Tästä on riittävää todeta, että Groupe Crédit Mutuelissä on, toisin kuin kantaja väittää kirjelmissään ja kuten edellä tämän tuomion 135 ja 137 kohdassa todettiin, käytössä yhteisvastuujärjestely.

196 Lisäksi erään luottoluokituslaitoksen kantajasta laatimasta raportista, jonka EKP esitti vastinekirjelmänsä liitteessä B.16, ilmenee, että sille annettu luokitus oli sidottu Groupe Crédit Mutuelin luokitukseen. Samassa raportissa kyseinen luokituslaitos totesi myös pitäneensä kantajalle annettavan luokituksen määrittämisessä merkittävänä sitä, että Groupe Crédit Mutuelissä on käytössä yhteisvastuujärjestely.

197 Kun lisäksi otetaan huomioon kantajasta tehdyn riskiprofiilin määrityksen monitahoisuus, EKP ei tehnyt ilmeistä arviointivirhettä todetessaan, että se, että kantaja Groupe Crédit Mutuelistä irtautuessaan menettäisi mahdollisuutensa turvautua yhteisvastuujärjestelyyn, voisi vaikuttaa kielteisesti sen ulkoisiin luokituksiin ja siten jälleenrahoituskustannuksiin. Kantajan käsitys siitä, missä määrin luottoluokituksen aleneminen nostaisi sen jälleenrahoituskustannuksia, ei osoita, että EKP:n arviointi olisi ilmeisen virheellinen.

2) Sen perusteen tutkiminen, joka koskee kantajan Groupe Crédit Mutuelistä irtautumisesta seuraavan omien varojen laskentamenetelmän vaihtumisen vaikutuksia

198 Kantaja väittää, että siirtyminen omien varojen laskennassa edistyneemmästä menetelmästä standardimenetelmään on pelkkä määritystavan muutos, joka ei vastaa kantajaan kohdistuvien tosiasiallisten liiketoiminta- tai luottoriskien muutosta. Vaikka kantaja myöntää, että standardimenetelmään siirtyminen todellakin johtaisi automaattisesti sen pääomavaatimusten (CET1) kasvuun, se väittää kykenevänsä suoriutumaan tällaisesta kasvusta. Sitä vastoin riidanalaisella päätöksellä, jossa kantajalta vaaditaan enemmän omia varoja jo nyt, estetään sitä käyttämästä vapaasti osaa rahoituskapasiteetistaan, mikä olisi sen mukaan suhteetonta ja aiheuttaisi sille vakavaa vahinkoa.

199 Tästä on muistutettava, että asetuksessa N:o 575/2013 säädetään kahdesta luottolaitoksia koskevien omien varojen vähimmäisvaatimusten laskennassa noudatettavasta menetelmästä, jotka ovat asetuksen N:o 575/2013 111–141 artiklassa tarkoitettu standardimenetelmä, jossa riskiä mitataan tavanomaisella tavalla, ja asetuksen N:o 575/2013 142–191 artiklassa tarkoitettu edistyneempi menetelmä tai sisäisten luottoluokitusten menetelmä, jossa laitokset käyttävät laskennassa sisäisiä mallejaan, ja jälkimmäisen menetelmän käyttöön tarvitaan asetuksen N:o 575/2013 143 artiklan mukaan toimivaltaisen viranomaisen lupa.

200 Koska kantaja lisäksi viittaa sille ennalta ehkäisevästi asetetun lisäpääomavaatimuksen suhteettomuuteen, on muistutettava SEU 5 artiklan 4 kohdasta ilmenevän, että suhteellisuusperiaatteen mukaisesti unionin toiminnan sisältö ja muoto eivät saa ylittää sitä, mikä on tarpeen perussopimusten tavoitteiden saavuttamiseksi. Unionin toimielimet soveltavat suhteellisuusperiaatetta EUT-sopimuksen liitteessä olevan toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteen soveltamisesta tehdyn pöytäkirjan mukaisesti.

201 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin oikeuden yleisiin oikeusperiaatteisiin kuuluva suhteellisuusperiaate edellyttää, että kyseessä olevan säännöstön legitiimit tavoitteet ovat toteutettavissa unionin toimielinten toimilla ja että toimilla ei ylitetä niitä rajoja, jotka johtuvat siitä, mikä on tarpeellista kyseisten tavoitteiden toteuttamiseksi, eli silloin, kun on mahdollista valita usean tarkoituksenmukaisen toimenpiteen välillä, on valittava vähiten rajoittava, eivätkä toimenpiteistä aiheutuvat haitat saa olla liian suuria tavoiteltuihin päämääriin nähden (ks. tuomio 4.5.2016, Philip Morris Brands ym., C-547/14, EU:C:2016:325, 165 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

202 On myös muistettava, että toimenpiteen oikeasuhteisuuden arvioinnin on oltava sovitettavissa yhteen unionin toimielimille mahdollisesti sen toteuttamisen yhteydessä tunnustetun harkintavallan kunnioittamisen kanssa (ks. vastaavasti tuomio 12.12.2006, Saksa v. parlamentti ja neuvosto, C-380/03, EU:C:2006:772, 145 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

203 EKP:n riidanalaisessa päätöksessä noudattama päättely perustuu lähinnä kolmen eri tekijän yhteisvaikutukseen. Ensimmäinen niistä on se, että Groupe Crédit Mutuelistä irtautuessaan kantaja ei todennäköisesti voi enää soveltaa omien varojen laskennassa edistyneempää menetelmää vaan sen on sovellettava standardimenetelmää. Toinen on se, että tämän menetelmän soveltaminen johtaa sen omien varojen arvostuksen alenemiseen. Kolmanneksi tästä on EKP:n mukaan pääteltävä, että kantajan on valmistauduttava tähän tilanteeseen muodostamalla asianmukainen omien varojen varanto.

204 Unionin yleinen tuomioistuin huomauttaa, ettei kantaja suinkaan kiistä EKP:n mainitsemien kahden ensimmäisen seikan paikkansapitävyyttä. Lisäksi kantajan EKP:lle 27.3.2015 osoittamasta kirjeestä ilmenee, että se itse arvioi omien varojensa (CET1) arvostuksen alentuneen 2,8 prosenttia, mikä kantajan mukaan on johtunut siitä, että varojen laskennassa siirryttiin edistyneemmästä menetelmästä standardimenetelmään.

205 Koska EKP:llä oli yhtäältä edellä tämän tuomion 184–188 kohdassa esitetyistä syistä oikeus ottaa huomioon se mahdollisuus, että kantaja irtautuisi Groupe Crédit Mutuelistä, ja koska asianosaisten kesken on toisaalta riidatonta, että tällainen irtautuminen voisi johtaa kantajan omien varojen (CET1) arvostuksen alentamiseen, sitä, että kantajalta vaadittiin tällaisen tilanteen varalta enemmän omia varoja, ei voida pitää ilmeisenä arviointivirheenä tai ilmeisen suhteettomana.

206 Edellä esitetystä seuraa, että EKP:n asettama lisäpääomavaatimus voitiin oikeudellisesti riittävällä tavalla perustella kantajan likviditeettiriskiprofiilin muuttumista ja kantajan Groupe Crédit Mutuelistä irtautumisesta aiheutuvan omien varojen laskentamenetelmän vaihtumisen vaikutuksia koskevilla perusteluilla. Näin ollen ei ole tarpeen tutkia niiden riidanalaisen päätöksen perustelujen perusteltavuutta, jotka koskevat Groupe Crédit Mutuelistä irtautumisen vaikutusta kantajan liiketoimintamalliin.

207 Kolmannen kanneperusteen toinen osa on siten hylättävä.

c) Kolmannen kanneperusteen kolmas osa, jonka mukaan lisäpääomavaatimuksen asettaminen on peitelty seuraamus

208 Kantaja väittää, että sille riidanalaisessa päätöksessä asetettu pääomavaatimus (CET1) on todellisuudessa peitelty seuraamus, koska sen tarkoituksena näyttää olleen ”rangaista” kantajaa siitä, että se oli kiinnittänyt EKP:n huomion Groupe Crédit Mutuelissä vallitsevaan tilanteeseen.

209 EKP kiistää, että sen kantajan pääoman (CET1) määrästä esittämä arvio olisi luonteeltaan peitelty seuraamus.

210 On todettava, että esittäessään tällaisen väitteen kantaja pyrkii lähinnä osoittamaan, että riidanalaista päätöstä tehtäessä on käytetty väärin harkintavaltaa.

211 Muistutettakoon, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan harkintavallan väärinkäytön käsite viittaa siihen, että hallintoviranomainen on käyttänyt toimivaltaansa saavuttaakseen jonkin muun päämäärän kuin sen, jota varten sille on tämä toimivalta annettu. Päätöstä tehtäessä harkintavaltaa on käytetty väärin ainoastaan, jos objektiivisten, asiaankuuluvien ja yhtäpitävien seikkojen perusteella on selvää, että se on tehty tällaisessa tarkoituksessa (tuomio 13.11.1990, Fedesa ym., C-331/88, EU:C:1990:391, 24 kohta ja tuomio 9.10.2001, Italia v. komissio, C-400/99, EU:C:2001:528, 38 kohta). Jos päämääriä on useita, päätöstä ei rasita harkintavallan väärinkäyttö, vaikka pätevien tavoitteiden lisäksi esitetään tavoite, joka ei ole perusteltu, jos päätöksessä ei unohdeta olennaista päämäärää (tuomio 21.12.1954, Italia v. korkea viranomainen, 2/54, EU:C:1954:8, s. 103 ja tuomio 21.9.2005, EDP v. komissio, T-87/05, EU:T:2005:333, 87 kohta).

212 Perusasetuksen 16 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen valtuuksien antamisella EKP:lle on, kuten edellä tämän tuomion 168 kohdassa mainittiin, muun muassa tarkoitus estää tilanne, jossa luottolaitoksen omat varat ja maksuvalmius eivät varmista hyvää riskien hallintaa ja riskien kattamista.

213 Ensinnäkin tämän kanneperusteen kahden ensimmäisen osan tarkastelusta ilmenee, että EKP on käyttänyt valtuuksiaan kyseisen tarkoituksen mukaisella tavalla. Toiseksi kantaja ei ole esittänyt edellä tämän tuomion 211 kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä tarkoitettuja objektiivisia, asiaankuuluvia ja yhtäpitäviä seikkoja, jotka osoittaisivat, että siltä edellytetty omien varojen määrä olisi määritetty seuraamusluonteisesti.

214 Näin ollen kolmannen kanneperusteen kolmas osa ja siten kolmas kanneperuste sekä käsiteltävä kanne on hylättävä kokonaisuudessaan.

IV Oikeudenkäyntikulut

215 Unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 134 artiklan 1 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska kantaja on hävinnyt asian, se vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan ja velvoitetaan korvaamaan EKP:n oikeudenkäyntikulut tämän vaatimusten mukaisesti.

216 Työjärjestyksen 138 artiklan 1 kohdan mukaan toimielimet, jotka ovat asiassa väliintulijoina, vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan. Komissio vastaa siten omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (laajennettu toinen jaosto)

on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Kanne hylätään.

2) Crédit mutuel Arkéa vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja se velvoitetaan korvaamaan Euroopan keskuspankin (EKP) oikeudenkäyntikulut.

3) Euroopan komissio vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Prek Buttigieg Schalin

Berke Costeira

Julistettiin Luxemburgissa 13 päivänä joulukuuta 2017.

Allekirjoitukset

Sisällys

I Asian tausta 2

II Menettely ja asianosaisten vaatimukset 4

III Oikeudellinen arviointi 4

A Kanteen tutkittavaksi ottaminen 4

1. Kantajan asianajajilleen antaman valtuutuksen sääntöjenmukaisuus 5

2. Kantajan asiavaltuus kanteen nostamiseen riidanalaisen päätöksen 2 artiklan 1 kohdasta ja liitteestä I 5

3. Kantajan oikeussuojan tarve riidanalaiseen päätökseen nähden 6

B Asiakysymys 7

1. Ensimmäinen ja toinen kanneperuste, jotka koskevat riidanalaisen päätöksen 2 artiklan 1 kohdan ja liitteen I lainmukaisuutta 7

a) YVM-kehysasetuksen 2 artiklan 21 kohdan c alakohdan teleologinen ja asiayhteyden mukainen tulkinta 8

b) Ensimmäinen kanneperuste, jonka mukaan CNCM:llä ei ole luottolaitoksen asemaa 11

1) Kysymys siitä, voidaanko YVM-kehysasetuksen 2 artiklan 21 kohdan c alakohdasta päätellä, että keskuslaitoksella on oltava luottolaitoksen asema 11

2) Kysymys siitä, voidaanko asetuksen N:o 575/2013 10 artiklasta päätellä, että keskuslaitoksella on oltava luottolaitoksen asema 13

c) Toinen kanneperuste, jonka mukaan kyseessä ei ole YVM-kehysasetuksen 2 artiklan 21 kohdan c alakohdassa ja asetuksen N:o 575/2013 10 artiklassa tarkoitettu valvottava ryhmittymä 14

1) Toisen kanneperusteen ensimmäinen osa, joka koskee asetuksen N:o 575/2013 10 artiklan 1 kohdan a alakohdan rikkomista 14

2) Toisen kanneperusteen toinen osa, joka perustuu asetuksen N:o 575/2013 10 artiklan 1 kohdan b alakohdan rikkomiseen 18

3) Toisen kanneperusteen kolmas osa, joka perustuu asetuksen N:o 575/2013 10 artiklan 1 kohdan c alakohdan rikkomiseen 19

2. Kolmas kanneperuste, joka koskee riidanalaisen päätöksen 2 artiklan 3 kohdan ja liitteen II–2 lainmukaisuutta 20

a) Kolmannen kanneperusteen ensimmäinen osa, jonka mukaan EKP otti virheellisesti huomioon kantajan mahdollisen irtautumisen Groupe Crédit Mutuelistä 22

b) Kolmannen kanneperusteen toinen osa, jonka mukaan EKP on virheellisesti ja suhteettomasti arvioinut, että kantajalla on oltava enemmän omia varoja 24

1) Sen perusteen tutkiminen, joka koskee kantajan likviditeettiriskiprofiilin muuttumista Groupe Crédit Mutuelistä irtautumisen seurauksena 24

2) Sen perusteen tutkiminen, joka koskee kantajan Groupe Crédit Mutuelistä irtautumisesta seuraavan omien varojen laskentamenetelmän vaihtumisen vaikutuksia. 25

c) Kolmannen kanneperusteen kolmas osa, jonka mukaan lisäpääomavaatimuksen asettaminen on peitelty seuraamus 26

IV Oikeudenkäyntikulut 27